

Dundadznieks

Nr. 7 (53) jūlijs/augusts 2006

Dundagas pagasta padomes izdevums

2. lpp. Dreļļu raksti, medaļu cikls.

3. lpp. Kā *nopēdoja* Dundagu.

4. lpp. Oļģerts Kunstbergs:
«Mans vectēvs baronam sargāja Ezeru pļavu.»

5. lpp. Daiga Muželovska mūsu kultūrvidē.

6. lpp. Vai sirdsapziņai nocirst galvu?
Pārdomas par luterāņu svētkiem Alūksnē.

7. lpp. Nepieradināta mūzika un pieradināts sports.

8. lpp. Lai dzīvo ķīnieši un vecākā māsa!

SAUSS KĀ ŠOVASAR

Jau mana vecāmamma mēdza teikt, ka «sputņiki», skridami pa gaisu, visu sajaukuši. Jā, pašlaik, kad to rakstu, debesis ir apmākušās un uzlīst lietus, un var jau būt, ka mēnešu mijā kādam slapjuma būs ticis par daudz. Tomēr vasarā sausums visiem bija uz mēles, un man kāds cienījams vīrs labdiena vietā pat pajautāja: kāpēc lietu neatvedi? Tātad — kā esam pārdzīvojuši sausumu?

Lienīte Iesalniece, zemniece:

«Auzu nav ko kult, mieži ir pavisam īsi, zāles arī mazāk nekā parasti, agrie kartupeļi — pavisam sīki, vēlīe laikam būs labi. Tā tomēr nav dabas katastrofa. 1992. gadā, kad dega purvs, valdīja lielāks karstums, tad zāle bija izdegusi jau jūlija sākumā.»

Raimonds Kumerdanks, zemnieks:

«Sausumu pārdzīvojām tā nekā. Man ir lielas platības, zāle bija izaugusi, sienu savācām. Sekas, protams, ir jūtamas: akā pamaz ūdens, arī mieži padevušies sīkāk un švakāki, rudzu raža varētu būt labāka.»

Valda Ludevika, zemniece:

«Nekādu lielu postu sausums nav izdarījis. Gotiņām barības pietiks — zaļo masu savācām jau laicīgi, pirms Jāņiem. Āboliņš mums aug otro gadu, tas nav tagad tik sulīgs un spēcīgs kā parasti. Zāle ir, bet bez mitruma tāda panīkusi. Ziemājus jau bija pabojājis sals, tad vēl uznāca sausums. Labība lopbarībai pietiks, gaudi gan sīki, ar sēklu būs sarežģītāk.»

Gunārs Veinbergs, pensionārs:

«Man aiz grāvja ir aizaugusi pļava, ar lielām smilgām, ko lopiņi parasti neēd. Šogad manas kaziņas un āzis apēda!»

Elma Zadiņa, zemniece:

«Gan gaudi, gan kartupeļi padevušies sīkāk, bet īpaši sūdzēties nevaram.»

Diāna Semioņenkova, zemniece un viesu mājas īpašniece:

«Kartupeļi ir sīkāk, bet vai tad kādam būtu laiks laistīt? Pašiem

mums laba aka, lopiem vedām ūdeni no *Lecniekiem*.»

Agrita Grundštoka, zemeņu audzētāja:

«Zemenes, kas auga pie mājām, laistījām. Ūdeni ņēmām no dīķiem. Taču laukā visu nevarējām aplaistīt, piedzīvojām zaudējumus — pustonna vidējo zemeņu sakalta. Šis sausums slikti ietekmēs arī nākamā gada ražu.»

• *Augusta vidū apkārt Upītēm viss ziedēja un zaļoja, it kā nebūtu piedzīvota pēdējos gados sausākā vasara. Viena no sapostākajām sētām, kādā Dundadzniekam gadījies iegriezties. A. Auziņa foto*

Austris Kristapsons,

SIA Dundaga valdes priekšsēdētājs:

«Galīgie rezultāti vēl nav zināmi. Par tiem pārliecināsimies nedaudz vēlāk, kad būs nokulta visa labība. Taču zaudējumi ir gan lopbarības kvalitātē, gan kvantitatē. Arī piena ziņā bijuši lieli zudumi. Kopējie zaudējumi ir neatsverami. Nav tādas sistēmas, iestrādes, kas

tos kompensēs. Būs vien jāpārdzīvo.»

Ēriks Bērzkalns,

Dundagas mežniecības mežzinis:

«Par laimi, šovasar meži dega ļoti maz, ne vairāk kā citus gadus. Acīmredzot Dundagas puses cilvēki ir gana apzinīgi un ugunsbīstamajā laikā mežā uguni nekurina, neizsviež izsmēkus. Jāuzteic apzinīgi iedzīvotāji, ogotāji, kas ziņoja par nelieliem ugunsgrēku aizmetņiem, līdz ar to mums izdevās tos ātri ie-robežot un nodzēst.»

Uldis Dēvits, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Dundagas posteņa vadītājs:

«Sausā vasara pagāja samērā mierīgi. Divas reizi mežinieki mūs aicināja palīgā. Arī kūla, par laimi, mūsu pusē sevišķas raizes nesagā-

dā. Jā, bija ugunsgrēks centrā. Diemžēl mūsu rīcībā ir tikai divi cilvēki — tas noteikti ir par maz, kā arī vairāk nekā 20 gadus veca tehnika. Te tā darbojas, te plīst... Kad atbraucām, uguns jau bija krietni iedegusies. Darījām, ko spējām.»

Diāna Siliņa un Alnis Auziņš

Redaktora ziņa

Prieks tikties!

Pagājusi vasara. Kam ar priekiem, kam ar bēdām, kam ar atvaļinājumu un suņu dienām, kam ar lieliem darbiem. Visiem — ar sausu, par ko ļaudis aptaujājām un par ko rakstām arī pirmajā lappusē.

Atskats uz vasaru, tas ir šīs avīzes galvenais temats. Laba tiesa no mums bijusi ārpus Dundagas un ārpus ikdienas, esam kaut ko redzējuši, satikuši, pārdomājuši. Tagad laiks par to dalīties ar pārējiem dundadzniekiem un *Dundadznieka* lasītājiem.

Laikam jau droši var teikt, ka šis ir pēdējais gads, kad vasarā šķiramies uz ilgāku laiku. Nākamgad darbus iegrozīsim tā, lai avīze iznāktu visus mēnešus.

Es pats rudenī allaž gaidu ar dalītām jūtām. Mazliet žēl aizvadītās vasaras, kas ar katru gadu nez kāpēc kļūst īsāka, toties priecājos par iespēju pēc ilgāka pārtraukuma neklātienē tikties ar jums, cienījamie lasītāji. To arī šoreiz novēlu visiem: lai jums arī būtu tāds darāmais, ko ar prieku var veikt!

Alnis Auziņš

Sējēja komisija Dundagas pienotavā

23. VIII rīta pusē Dundagas pienotavu lūkoties ieradās Zemkopības ministrijas rīkotā konkursa *Sējējs komisija* Ņinas Rakstiņas vadībā. Mūsu piensaimnieku lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība (PLPKS) piedalījās nominācijā *Lauksaimnieku kooperācija*.

Viesi kopā ar PLPKS valdes priekšsēdētāju Gunti Pirvitu, Dundagas pagasta lauksaimniecības konsultantu Raiti Sirkelu un pagasta priekšsēdētāju Gunāru Laičānu sēdās pie bagātīgi klāta galda. Uz tā pārsvarā atradās mūsu pienotavā ražotā produkcija: ķimeņu siers, biezpiens ar krējumu, piens, knapsieriņi, sviests. Visi, to baudīdami, klausījās G. Pirvita stāstījumu par kooperatīva vēsturi (nākamgad pienotavai paliks 80 gadi), arī piena kariem Dundagā, pieredzes braucieniem uz Vāciju, piena piegādātājiem un sabiedrības biedriem, piedalīšanos izstādēs, pagasta sarīkojumos, pakalpojumiem, problēmām un nākotnes iecerēm. G. Pirvits rādīja arī albumus, kadrus no filmas par braucieniem uz Vāciju, sertifikātus, diplomus un ar kodoskopu — diagrammas par piena iepirkuma cenām, tonnām un pamatlīdzekļiem. G. Pirvita un PLPKS darbu uzteica G. Laičāns, kas iestājās par kooperatīviem un mazo pārstrādes uzņēmumu atbalstīšanu.

Ciemiņi apskatīja arī statūtus un citus dokumentus, visu vērtējot atbilstoši kritērijiem. Viņi patiesi priecājās par skaisti klāto galdu, dabiskajiem produktiem, veikalā *Pienenīte*. Tāpat ieinteresēti uzdeva jautājumus un ieteica labas idejas, piemēram, Dundagas pienotavas pro-

dukciju piedāvāt viesu mājām. G. Pirvits bija saņēmis pārmetumus no Eiropas Savienības pārstāvjiem par to, ka PLPKS iegādājies dzīvokļus saviem strādniekiem, lai atbrīvotu pienotavā vietu ražošanai, toties *Sējēja komisija* to novērtēja atzinīgi — uzņēmumam par saviem strādniekiem jārupējas.

Viesi ļoti vēlējās arī apskatīt ražotni, vismaz kādu cehu. PLPKS darbinieks Raivo Krūziņš izsniedza halātus, baltus un vieglus kā pūkas, un zilgasas tīklveida galvassekas. Tērpušies darba apģērbā, visi devās nelielā ekskursijā pa pienotavu. Pēc tam, sirsnīgi atvadījusies no dundadzniekiem, komisija nozuda veikalā *Pienenīte*, lai iegādātos kaut ko gardu no Dundagā saražotā.

Divas reizes piedaloties nominācijā *Lauksaimnieku kooperācija*, mūsējie bijuši otrie. Kā klāsies šogad? Gaidīsim 3. novembri, kad būs zināmi rezultāti.

Diāna Siliņa

Septembrī

1. IX plkst. 9.30 mācību gada svinīgais iesākums pie vidusskolas. 10. klases apmeklē K. Barona mātes atdusas vietu un aizvada pirmo audzināšanas stundu Kubalu skolā-muzejā. No plkst. 11.00 bērni varēs lēkāt pa piepūšamo pilsētiņu pie *Mazās skolas*.

8. IX plkst. 17.00 filmas *Lībiskais līdžāns* (No Dundagas līdz Kolka) pirmizrāde vidusskolā. Par lībiešu ciemu apbūves tradīcijām un nākotni stāstīs arhitekts Egons Bērziņš.

Darbu atsāk jauktais koris un bērnu deju kolektīvs (lūkosim afišas!).

Dundagas kultūras centrs sveic visus jaunajā mācību gadā, aicina piedalīties pasākumos un izteikt savus ierosinājumus!

Ko tie nospriež, tas paliek

Pagasta padomē 24. jūlijā

► Iedzīvotāju ienākuma nodokļa parāds

Neatbrīvoja bankrotējušo SIA *Finansu un investīciju konsultācijas* no Ls 1098,87 iedzīvotāju ienākuma nodokļa parāda Dundagas pagastam.

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamiem īpašumiem *Jaungraudupes* (9,4 ha), *Lanskas* (8,5 ha), *Kaļķu Dīķlejas* (2,1 ha zemes, dzīvojamā māja un trīs saimniecības ēkas) un *Slotiņas* (36,0 ha).

► Ceļa servitūts

Noteica īpašumam *Kaļķu skola* ceļa

servitūta par labu īpašumam *Dīķlejas*.

► Lauksaimniecības zeme

Izskatīja iesniegumus un nolēma iznomāt pašvaldības īpašumu lauksaimniecības zemi Pils ielā (0,83 ha un 1,10 ha) un *Lejasozolos* (0,20 ha).

► Nosaukumu piešķiršana

No īpašuma *Braņči* atdalāmajam 16 ha gabalam piešķīra nosaukumu *Jaunbraņči*.

Zemes 2,1 ha gabalam ar kadastra Nr.8850-015-0101 piešķīra nosaukumu *Putniņi*.

► Mobilo sakaru tornis

SIA *LMT* ir iecerējusi būvēt mobilo sakaru torni Vīdales ciema blīvās

apbūves teritorijā. Teritorijas plānojums to neatļauj. Šāda veida būvēm jāriko arī būvniecības ieceres sabiedriskā apspriešana. Padome ieteica mobilo sakaru torni būvēt ārpus Vīdales ciema blīvās apbūves teritorijas.

► Dzīvokļu lietas

Nolēma izīrēt 4 dzīvokļus. Trīs dzīvokļu lūgumus noraidīja. Neatbalstīja īrnieka ierosinājumu apvienot 2 dzīvokļus vienā. Nolēma sagatavot lēmuma projektu par sociālās mājas statusa piešķiršanu Vīdales skolai.

► Pašvaldības policija

Grozīja pašvaldības policijas nolikuma 6. daļas 7. punktu un noteica, ka pašvaldības policijas darbinieks ir pakļauts padomes izpilddirektoram. Nolēma izstrādāt pašvaldības policijas inspektora amata aprakstu.

• Šovasar Dundagas centrs piedzīvoja ugunsgrēku. Mūsu ugunsdzēsēju rīcībā ir 20 gadu vecs tehniskais aprīkojums. Labi, ka nedeg trakāki!

A. Kojro foto.

► Izgāztuves rekultivācija

Atzina Dundagas pagasta atkritumu izgāztuvi *Mačas* par slēgtu un

pilnvaroja SIA *Firma L4* sagatavot tās rekultivācijas projektu.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Pēc pieredzes citur

Ziņo izpilddirektors Andris Kojro.

No 15. līdz 17. VIII Somijā iepazīsinos ar projektu *Palieņu pļavu atjaunošana Eiropas Savienības sugām un biotopiem*. Paldies Latvijas Dabas fondam par piedāvāto un apmaksāto braucienul!

Apskatījām ekopilsētu netālu no Helsinkiem, kurā izmanto dažādas ekotehnoloģijas, kā enerģijas uzkrāšanu ar saules baterijām, notekūdeņu filtrēšanu ar dūņām. Pašos Helsinkos blakus lielām daudzdzīvokļu mājām ierīkoti pavisam nelieli dārziņi. Augi spēj izdzīvot arī

pilsētas apstākļos, un viens no piemērotākajiem ir melnalkšnis.

Iepazināmies ar zemnieku saimniecību, kurā apsaimnieko palieņu pļavas, audzē lopus un puķes. Somijā pļavas appludina jūra, veidojot savdabīgu biotopu. Ūdenim atkāpjoties, noplauj niedres, lai putniem būtu, kur uzturēties. Arī govīs un aitas tur, lai nogatnātu zāli. Pļavas atrodas putnu migrācijas ceļā. Apsaimniekojot palieņu pļavas, zemnieki gūst ES Dabas fonda maksājumus.

Apmeklējām īpatnu dabas māju, kurā līdzīgi dabas muzejam iekārto ekspozīcija skolēniem dod pir-

mos priekšstatus par dabu.

Mums ir līdzīgas pļavas pie Raķupes. Vai visi zemnieki izmantojuši iespējas gūt ES līdzekļus, lai šīs teritorijas koptu?

Braucienā pavisam piedalījās 40 pārstāvju no pašvaldībām, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta un ar šo lietu saistītie zemnieki un uzņēmēji.

18.VIII piedalījās kārtējā izpilddirektoru sanāksmē Brocēnu novadā. Mūs iepazīstināja ar māju siltināšanu, ar flīžu ražotni, kurā ieguldīta ES nauda, ar restaurēto riepju ražotni. Viens mana brauciena mērķis bija iepazīties ar sporta halli. Brocēnos to uzbūvējusi meksikāņu firma, kas, iespējams, tuvākajos

Lībiskais amatniecībā

Noslēdzas Dundagas pagasta padomes un sadarbības partnera *Līvu savienības projekts Ziemeļkurzemes līvu seno amatu un kultūrvides iezīmju kopšana*.

To īstenoja ar Eiropas Savienības (ES) un Latvijas valsts finansiālu atbalstu ES *Phare* grantu programmā *Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā*. Turpat gadu mācekļi apguvuši amatu prasmes keramikas, kokamatniecības, ādas apstrādes, aušanas un rokdarbu darbnīcās, pētījuši lībiskās raksturiezīmes Dundagas puses amatniecībā un kultūr-

vidē un domājuši, kā lībiskos elementus izmantot savos darinājumos. Radošo darbnīcu veikumu bija iespējams skatīt Līvu svētkos Mazīrbē 5. augustā.

Ar iedvesmu strādājuši visu darbnīcu meistari un mācekļi. Sevišķi pārsteidzošs ir Ausmas Golbergas vadītās aušanas darbnīcas sasniegums Mazīrbē: drellu rakstos rūpīgi austas galdsegas un dvieļi, kā arī košu krāsu grīdas celiņi. Pavisam īpašu veltījumu — medaļu ciklu lībiešu zīmē 20. gs. 30. gadu *nodarbes Dundagā un lībiešu ciemos* — radījusi keramiķe Velga Eizenberga.

Skola gaida

Pirms jaunā mācību gada darbu gūzmā dažus brīvus brīžus avīzei atlicināja vidusskolas direktors **Uldis Katlāps**.

Visā valstī otro gadu ievieš pamatizglītības standartu. Pagājušajā mācību gadā pēc jaunajām programmām mācījās 1., 4. un 7. klase, šogad nāk klāt 2., 5. un 8. klase, nākamgad pārmaiņas skars 3., 6. un 9. klasi. Vecākiem tāpēc nav jābrīnās, kādēļ, piemēram, vienam bērnam informātikas māca 5. klasē, bet otram — 9. klasē.

Ir pārmaiņas skolotāju kolektīvā. Jaunpienācēji ir vēstures skolotāja Silva Rozenberga no Mazīrbes, latviešu valodas skolotāja Inese Namsona (strādājusi Rēzeknes Polu vidusskolā), un šajā mācību gadā sāks strādāt arī jauna psiholoģe. No 1. septembra Vizma Lagzdīņa strādās par sociālo pedagoģi.

Direktora vietniece mācību darbībā turpmāk būs Austra Auziņa, kas audzinās arī vienīgo vidusskolas izlaidumklasi. Toties būs trīs 10. kla-

ses, viena no tām ar tūrisma novirzienu. Skolēnu būs apmēram par 30 mazāk nekā pagājušajā mācību gadā. Piektās klases audzinās skolotāja Nice Jankovska un Irēna Kronberga, bet pirmās — Vēsma Frišēfelde un Marija Mičule. Korekcijas klases šogad būs 2., 6. un 7. klasē.

Vasarā remontētas abu ēku telpas, un 1., 5. 9., 10. klasēm esam piešķīruši remontam 50 latus. Kapitāli izremontēts ķīmijas kabinets *Lielajā skolā* un viens kabinets *Mazās skolas* jumta maiņai. Uzmanīsimies! Darbi jāpabeidz vēlākais līdz jaunajam, bet ceram, ka tas notiks jau oktobrī.

Uzklausīja Alnis Auziņš

Pašvaldību saietā

Par Latvijas Pagastu apvienības sanāksmi stāsta Gunārs Laicāns.

Valstī ir 444 pagasti, un Latvijas Pašvaldību savienībā (LPS) ir Pagastu apvienība. Sanāksmē Skrīveros piedalījās tādas amatpersonas kā

reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrs Māris Kučinskis, Zemkopības ministrijas valsts sekretāre Laimdota Straujuma un vides ministrs Raimonds Vējonis.

Manas uzstāšanās tēma bija vaicājums varas pārstāvjiem: cilvēks centrā — vai arī laukos?

Ministru prezidents runā par septiņiem treknajiem gadiem, bet lauku infrastruktūras finansēšanā ir neapšaubāma krīze. Vājš ir mierinājums, ka Eiropas Savienības struktūrfondu naudu ieguldīs lielajos objektos. Lauksaimniecības attīstības programmai līdzekļus samazina līdz pēdējam. Tāpēc rezolūcijā aicinājām Ministru kabinetu atrast finansējumu lauku infrastruktūrai. Ja šai jomā neko nedarīs, varam sūdzēties Eiropas Komisijā un Eiropas reģionālajā komitejā.

Spriedām arī par divos gados paveikto un par administratīvi teritoriālo reformu. Rezolūcijā prasījām 1% (ap 70 000 latu) no iekšzemes kopprodukta reformas gaitas nodrošināšanai. Uzsverām arī, ka re-

Lai daudzīnātu lībisko kultūras mantojumu tūristiem, ar Talsu televīzijas līdzdalību projektā radīta 25 minūšu videofilma — prezentācijas materiāls par Ziemeļkurzemes piekrastes vērtumiem. Filmu izplatīs tūrisma informācijas centriem, muzejiem un skolām. Ar projekta sasniegumiem, amatnieku darbnīcu veikumu un videofilmu *Lībiskais līdzās* (*No Dundagas līdz Kolkai*) aizvadītajos Līvu svētkos tika iepazīstināta vietējā sabiedrība un tūristi.

Ne mazāk svarīgi ir *netaustāmie sasniegumi*. Proti, cilvēkos veidojas izpratne par kultūras mantojuma vērtībām, savu sakņu apziņa, kas mūsdienu trauksmainajā dzīvē ir apdraudēta. Īpaši svarīgi šīs vērti-

formai jābūt brīvprātīgai.

Pieņemām arī aicinājumu politiskajām partijām.

Uzklausīja Alnis Auziņš

Ozoli vēl Latvijā...

Runa šoreiz nebūs par tiem, kas gudri runā un pēc tam atpūšas. Plāni un solījumi ir, ko lai dara, ja tos nevar izpildīt.

Runa ir par darītājiem. Par tiem, kuri garas stundas strādā laukos, cepinādamies dunduru pilnajās traktoru kabīnēs. Par tiem, kuri atrod spēkus un laiku vēlās vakara stundās un atpūtas dienās palīdzēt citiem.

Ir dzirdēts teiciens: kas tev nekait, tu dzīvo laukos. Un tev ir govīs! Kapitāli! Un pareizi runā. Bet, ja dārzā zemi sīpoliem un zirņiem var uzrakt ar lāpstu vai arī kaimiņš safrēzēt, un nātres gar sētu var noplaut ar izkapti, tad divas lietas ir tādas, kur paliekam kā iemieti. Tā ir malka ziemei un siens govij. Tos nu nekādi uz muguras nepārnest.

Esmu ļoti pateicīga Atim, kurš man atsūtīja vislabāko traktoristu.

Labas idejas var aizgūt, bet vienkārši nokopēt, mehāniski pārnest uz citu vietu gan nevar. Iespējams, ka Apes iedzīvotājiem ir vairāk laba lepnuma par piederību savai dzimtajai vietai, izpratne, ka labiekārtojumi nav veidoti pašvaldības darbiniekiem, bet visiem iedzīvotājiem. Ļoti vēlos, lai mēs arī vairāk lepotos, ka esam dundadznieki.

Vēl jāpiebilst, ka pavasarī saņemtas humānās palīdzības daļa — drēbes — tika iedotas Kaļķu un Vīdales ciema valdes pārstāvjiem un pensionāru apvienības aktīvistiem, lai tālāk tās sašķirotu un aicinātu iedzīvotājus pēc vajadzības.

Uzklausīja Alnis Auziņš

bas kopt jaunajā paaudzē.

Ieguvēji ir gan projekta dalībnieki, gan vietējā sabiedrība. Gūtais atbalsts iedvesmo un stiprina vēlmi darboties. Jauna zīme Ziemeļkurzemes tūrisma un kultūrvīdē ir Dundagas slūžu namiņš ar keramikas darbnīcu.

Dundagas pusē lībiskās raksturiezīmes apzina, kopj un tautā nes jau labu laiku. Arī šis projekts ir iepriekš aizsākto ideju turpinājums, kas savukārt rosinājis jaunas idejas. Ieceres Dundagas puses amatniekiem neapsīkst, tāpēc projektam noteikti sekos nākamie.

Dženeta Marinska, projekta sabiedrisko attiecību speciāliste

Viņš salasīja un saveda mājās visus vētras lauztos kokus un kociņus. Bez īgnuma, it kā savā mežā strādātu. No sirds paldies abiem — Atim un Aigaram.

Siena laikā lielu palīdzību sniedza saimniecības *Dundaga* vadība, un dispečere Mērija labi prata izkārtot darbus tik ļoti saspringtajā laikā. Paldies viņiem! Un paši darītāji tādi brīnumaini cilvēki — it kā nebūtu svētdiena, it kā necepinātu saule, it kā viņiem mans siens būtu svarīgs. Laipni, smaidīgi, izdarīgi. Vilnis, Guņārs, Gedavskis, Ivanovi...

Bet viscerīgākais un priecīgākais ir darbu pēdējais cēliens. Sarmītes dēli un mani radu bērni ar saviem draugiem tad tās ķīpas un ruļļus dabū kūtsaugšā. Noskan kāda draiska piezīme, un smagais darbs viņu izpildījumā šķiet kā rotaļa. Tikai cilvēkiem manā vecumā kaklā sakāpj aizkustinājuma kamols: ir, ir ozoli Latvijā, un aug jauni. Paldies visiem! Un lai neizsīkst spēki un veicas darbi, lai ir silta sirds krūtīs!

Emma Sīleviča, pensionāre

Pēc labākās sirdsapziņas

VAJAG TIKAI GRIBĒT

Deputāte Una Sila darbojas Izglītības, kultūras un sporta komitejā.

— Deputāts Guntis Pirvits reiz teica, ka viņam vajadzēja vairākus gadus, lai pilnvērtīgi iekļautos deputātu darbā.

— Pilnībā piekrītu. Gandrīz divi gadi pagājuši kopš pašvaldību vēlēšanām, un tikai pamazām sāku apjēgt visas nianšes. Šis darbs pilnīgi atšķiras no skolas darba.

Tā kā pirmo reizi esmu ievēlēta, tad darbojos vienā komitejā. Pērn iegadījās vairāk apspriest kultūras nozares jautājumus. Pašvaldība savā pārziņā nolēma ņemt Tautas namu. Tad radās doma izveidot kultūras centru, lai rosinātu šo dzīves pusi. Tāpēc izveidojām papildu štata vietu.

— Kā šķiet izdevies?

— Par to mums, deputātiem, jānāk kopā un jāspriež. Arī par Tautas nama apsaimniekošanu. Daļēji tas atrisināts, nododot ēku draudzei *Prieka vēsts*, kas to jau remontē.

Nauda ir galvenais, lai namu saglabātu. Bet mēs visi vēlamies, lai tajā atkal atgrieztos dzīvība.

Tā kā esam pieņēmuši politisko lēmumu celt sporta halli, tad tas ir viens no mūsu darbības stūrakmeņiem — plānot, virzīt, vadīt lielās ieceres gaitu. Vezums lēnām ir iekustējies, darba grupa strādā. Mūsu uzdevums ir izveidot arhitektūras un plānošanas uzdevumus šim gadam. Budžetā atvēlētos desmit tūkstošus latu novirzīja pilij, tāpēc acīmredzot jāņem aizņēmums.

— Es pats ar stipri dalītām jūtām uzņemu šo jaunumu. Vajadzība ir saskatāma, taču — tas ir liels papildu finansiālais slogs.

— Domāju, ka dalītas jūtas ir visiem deputātiem, arī man. No vienas puses, jaunā sporta halle bija galvenais pamudinājums, kāpēc piekritu kandidēt vēlēšanās, no otras puses — vai būs pa spēkam? Bet

tagad, kad esam izlēmuši, atpakaļceļa nav. Jāvirza skiču projekts.

— Vai tavas domas vienmēr sakrīt ar komitejas locekļu domām?

— Ne vienmēr, tomēr cits citam krāgā neklūpam. Sporta jomā īpašu domstarpību nav. Reizēm iebildumi gadās lielajās sēdēs, kad nāk priekšā citās komitejās lemtais. Bet lielos vilcienos mana un pieredzējušo kolēģu viedokļi saskan.

— Vai tu nāc ar saviem ierosinājumiem?

— Sporta jomā — jā. Ar direktoru parasti iepriekš pārrunājam un nonākam pie kopsaucēja.

— Vai tev izdodas balstīt savu jomu, sportu un skolu?

— Jā. Esam dabūjuši nedaudz papildu naudas sporta budžetam, kas bija pabērna lomā. Mazajiem volejbolistiem varējām iegādāties kreklīņus. Ar laiku atbalsts varētu būt vēl lielāks.

— Vai ir gadījies, ka tevi uzrunā kā deputāti?

— Jā. Bet es nekārtoju ne privātās dzīves, ne dzīvokļu jautājumus. Tad jāvērsās attiecīgajos dienestos vai komitejās.

— Kas tevi kā dundadznieci un deputāti visvairāk uztrauc?

— Kārtības jautājumi. Tie atkal izvirzījušies priekšplānā.

— Vai ir kas tāds, ko tu būtu gribējusi panākt, bet kas nav izdevies?

— Galvenais ir sporta halle. Ja šajā ziņā nekas neizdotos, tad būtu neapmierināta. Jādara viss, lai izdotos!

— Jūsu priekšvēlēšanu programmā minēts atbalsts kultūras un sporta pasākumiem ciemos. Šķiet, šogad, līdz augusta sākumam, nekas īpašs nav noticis.

— Parasti katru vasaru kaut kas notiek. Sporta dienā aicinājām piedalīties daudzus. Tā arī turpmāk domājam — uzlūgt ne tikai uzņēmumus, bet arī ciemus, mēģinot aptvert visus.

Ja cilvēki nāktu ar saviem ierosinājumiem, tad daudz ko arī atbalstītu.

— Galda spēles, Sporta diena — tas ir labi, bet savā ziņā to nav tik grūti sarīkot. Vēl svarīgāka ir iespēja sportot ikdienā.

— Halle to nodrošinātu. Protams, jāielāgo, ka turpmāk par brīvā laika izmantošanu būs arī jāmaksā.

— Kā izdodas atjaunot skolas materiāli tehnisko bāzi?

— Atbildēšu par savu nozari. Latvijas jaunatnes olimpiādē vairākus gadus pēc kārtas esam izcīnījuši godalgotas vietas, par to iegūstot finansējumu sporta inventāra iegādei. Vienu gadu izpalīdzēja kāda no partijām.

— Kā sokas ar patriotisko audzināšanu?

— Oficiālie pasākumi skolā notiek. Es lūkoju saviem audzēkņiem uzsvērt to, ka nākam no Dundagas. Bieži vien skolēni atceļā no labi aizvadītām sacensībām autobusā nodzied skolas himnu. Tāpat lepojas ar savu dzimto vietu!

— Un jaunsargi?

— Diemžēl paputējuši. Bija tīri braši. Acīmredzot pazuda motivācija. Pietrūka arī finansiālā atbalsta. Protams, pulciņā ieguldīto skolotāja darbu ne vienmēr atsver finansējums.

Tomēr mums ir vairāki pulciņi, kas sekmīgi darbojas. Šahs, koris, teātra sports un dramatiskā māksla, volejbols, basketbols. Tāpat jaunieši var pievērsties galda tenisam, novusam. Vajag tikai gribēt. To arī visiem novēlu.

Iztaujāja Alnis Auziņš

Projekts Pēdas Dundagā

22. VII vakarā Dundagā ieradās 30 Projekta Pēdas iedvesmoti velomaratonisti, kas piedalījās *Krišjāņa Barona takā*, bet 23. VII kopā ar dundadzniekiem veica arī *Dundagas veloaplī*.

Pie uzraksta *Dundaga* velomaratoniem nācās uzrādīt dokumentus, jo robežsargu mašīnā noslēpumaini puiši, tērpušies padomju kareivju formastērpos, jokus nedzina (skatīt foto). Zēni gan nedaudz samulsa, ieraugot skaistās velobraucējas. Turpat velosipēdistus sagaidīja un līdz tirgus laukumam kopā ar robežsargiem mašīnā pavadīja arī graciozas jātnieces: Maija Dāvidsone un Liene Ratniece. Braucēji bija sajūsmā par cēlajiem zirgiem. Tirgus laukumā bija sarūpēts spēcīnošs cienasts — rupjmaize, medus un avota ūdens. Tikai pēc orientē-

šanās sacensībām, kas ciemiņiem ļoti patika, atbraucēji varēja doties uz savām naktsmītnēm, kur viņus izklaidēja muzikants Vigo Graudiņš.

Pulcēšanās *Dundagas veloaplīm* sākās svētdien plkst. 10.00 pie pils. Pasākumā iesaistījās arī ap divdesmit dundadznieku. Brauciena laikā bija iespējams aplūkot Liepniekvalka alas, baudīt viesmīlību un brīnišķīgu cienastu vides veselības saimniecībā *Jumari*, apskatīt Valpenes piramīdu, piedalīties ekskursijā Dinsberga muzejā, redzēt Arvīda Blūmentāla dzimto vietu, uzzināt

par saimniecību *Jaunsniķeri* un tajā nogaršot Elmas lieliskos dižraušus un pūтели. Atgriezušies Dundagā, ceļinieki ravēja bruģi, iestādīja sar-

kanlapu ozolu un vēl pa ceļam uz pili iegriezās luterāņu baznīcā, kur viņus iepriecināja ziedošas un smaržojošas lilijas.

Noslēgums pils pagalmā izvērtās ļoti aizkustinošs. Tur jau gaidīja Krišjāņa Barona biste no dundadznieka Laimoņa Bokuma krājumiem un Dainu Tēvam veltīta mākslas skolas bērnu zīmējumu izstāde. Trīs vizitūrīgākās meitenes, kas ar velosipēdiem bija mērojušas visu ceļu no Tartu līdz Dundagai, saņēma pārsteiguma balvas jau *Jumaros* un katra pa medus burkai *Jaunsniķeros*. Projekta *Pēdas* vadītājam Vitai Jaunzemei bija ļoti grūts uzdevums — izvēlēties galvenās balvas ieguvēju. Par tādu kļuva vizitūrīgākā un visjaunākā (14 gadi) velomaratona dalībniece. Mijoties folkloras kopas *Talsi* dziesmām un dančiem, kuros iesaistījās arī pārējie vakara dalībnieki, laiks pagāja nemanot.

Aina Pūliņa

Dundagas svētki

1. VII ar plašu un interesantu programmu aizritēja Dundagas svētki.

Tie sākās pusdienlaikā ar auto parādi, kurā piedalījās astoņas savdabīgas mašīnas. Skatītāji *Agro* sētā noteica uzvarētāju, līmējot uzlīmes uz simpātiskākās mašīnas stikla. Vislielākā piekrišana bija armijas *bobikam*, kura šoferis un pasažieri valkāja padomju armijas kareivju

mundierus.

Pirms ķīseņu izstādes atklāšanas uz saliņas pulcējās bērni un pieaugušie. Viņi tikās ar Pilsētas peli, klausījās vairāku jauktā kora dalībnieku izpildītās šūpla dziesmas un noskatījās *Dun-dang* mazajos dejotājos. Tad pamodās arī Miega pele,

Sendienas atkal ceļā

3. VII devāmies aplūkot Tērveti un Dobeli.

Mūsu kultūras ministre Aina atklāj pārdomāto dienas gaitu. Grupā esam 50 — gan lieli, gan mazi.

Dabas parkā mūs īsi iepazīstina ar **Tērveti**: platība 10 000 ha, iedzīvotāji — 2,5 tūkstoši. Domās salīdzinām ar Dundagu.

Te pastāv daudznozaru a/s *Tērvete* — pazīstama ar augkopību, lopkopību, bet jo īpaši ar zirgaudzētavu un alus darītavu. Darbojas arī sanatorija. Novada slavenības ir Anna Brigadere, Alberts Kviesis, Valdis Grēviņš, Bīruta Baumanē. Dzimto pusi neaizmirst Žoržs Siksnā un Lauris Reinīks.

No dabas parka (1300 ha) apska-

visvienkāršāko — tik dekoratīvas kāpņu margas no priežu zariem! Var būt, ka, ieejot rūķu valstībā, esam paklausījuši viņu lūgšanai. «Meža māt, dāvā cilvēkiem spēju paraudzīties uz pasauli mūsu acīm!»

Dzīvus rūķus todien nemanām, toties tikšanās ar Raganiņu iznāk varen saistoša. Protams, ka viņa ir īsta. Ar slotu un buramvārdiem... Kļūstam par putniem, ežiem, lāčiem... Raganiņa priecājās par tik neparastiem mūsējo vārdiem: Milena, Rebeka, Vētra... Bet, kad Rita, Baiba, Elma, Lāsma un Jānis nodzied dziesmu, tad raganiņa priecī-

gi paziņo: «Tādu apsveikumu saņem pirmo reizi!»

Tērvetes simbols — zirgaudzētava — pastāv 40 gadu. To veidojis toreizējais kolhoza priekšsēdētājs Viesturs Gredzens, kura iedibinātās

Tērvetes Raganiņas uzdotā mīkla:

«Kas augstāks par koku un zemāks par cūku?»

darba tradīcijas tērvetnieki joprojām tur godā un cienā

Klausāmies gides stāstījumā un secinām, ka noturēties *pasaules līmenī* arī viņiem nav viegli. Atvadām nodziedam «Nezviedz, bērais kumeliņ!». Liels paldies ēdnīcas *Saimē* saimei par garšīgajām un lētajām pusdienām.

Dobelē jau 10 gadus darbojas sveču ražotne (dāņu firma *Baltic Candles Ltd.*), 500 cilvēku strādā 3 maiņās. Vasarās ražotnē labprāt pieņem skolēnus, jo trūkst darbaroku! Svecēs apbrīnojam. Visdažādā-

kajām gaumēm un interjeriem, ne-parastās krāsu gammās un formās! Arī mēs veikaliņa kasi papildinām un katrs savējiem paņemam kādu dāvanīņu.

Pa ceļam uz mājām apskatām putnu dārzu *Laukgaļi*. Bioloģiska, neliela saimniecība, tajā audzē pērļu vistiņas un broilerus. Saimniece

katrs uzdziedādami pa kādai dziesmai. Ar dejām iepriecināja Dundagas līnijdejojotājas un Engures vēderdejojotājas.

Noslēgumā visiem tika Normunda Rutuļa koncerts, karaoke, ko vadīja Gunārs Kulpa, Ģirts Janbergs un kurā labprāt piedalījās arī dundadznieki, un balle kopā ar grupu *Zvaigžņu lietus*.

Smaida Šnikvalde

atradusi labu tirgu savai produkcijai.

Savdabīgs, bet reizē grūti izprotams liekas stāstījums par centrālparkures izveidi, izmantojot zemes siltumu. Bijušajā katlu mājā ierīkots īpašs siltuma skapis, kas ar elektriskā sūkņa palīdzību rada siltumu. Caurules ierakts 1,2 metru dziļumā. Mājas 180 kvadrātmetru apsildes ierīkošana izmaksājusi 6000 latu, toties elektrības patēriņš četrreiz samazinājies.

Diena bija piesātināta. Karstumu palīdzēja pārdzīvot jāņa sulīgais humors. Paldies arī mūsu šoferim Jānim Birzniekam, bet vismīļākā pateicība mūsu lutinātājai Aina!

Velga Blumberga

Ciemos

Ezermuiža

Par Ezermuižu Friča Īvnieka pagasta aprakstā ir pavisam trūcīgas ziņas, un šī vieta nav nodalīta kā atsevišķs ciems ar saimniecībām (piemēram, *Upītes* pieskaitītas Dūmelei). Tomēr ciems, kaut arī tikai ar dažām mājām, pastāv Dundagas pagasta mūsdienu teritoriālajā iedalījumā. Loģiski un arī emocionāli to pamato savrupā, no Dundagas atstatā dzīve, kuras centrā kādreiz atradās Ezeru mežniecība, kas vēlāk divreiz mainījusi atrašanās vietu un tagad vairs nepastāv vispār.

NO FRIČA ĪVNIEKA PAGASTA APRAKSTA, 1935. GADS

Mežsargu apgaitas: ... Ezermuižas (Ernests Kunstbergs). Ezermuiža — agrāk, kā arī tagad mežniecība.

darāms secinājums, ka ezers pastāvējis kādus 800 gadus. No veciem ļaudīm dzirdēts, ka agrāk ezers atradies tagadējā Bažu purva vietā, tad nezināmu iemeslu dēļ tas uzplūdis un rezultātā izveidojies Die-

Seehof, Hofu Forstei.

• *Ezermuiža 1911. gadā.*

Foto no Kubalu skolas-muzeja krājumiem.

No **V. Salnā un A. Maldupa Pagastu aprakstiem, R., 1935:** Šlīteres II iec. Ezermuižas mežniecība Ezermuižā, 21 kilometru no Dundagas dzelzceļa stacijas, mežzinis Akers Roberts. (*Kubalu skolas-muzeja — KSM — materiāli*)

PAR DIEVIŅEZERU UN EZERMUIŽAS PĻAVĀM

Irves un Ģipkas draudzē

1837. g. rudenī *rittmeister* Andreass von Sacken nolem nolaist Videl vai Dievin ezeru, jo apkārtēji meži un pļavas ļoti slapji. Pie Mellsila ciema šis ezers bija 1 verstes attālumā no jūras krasta .. Ar barona Carl von der Osten Saken piekrišanu un paša līdzdalību tika izrakts kanāls no ezera līdz jūras krastam .. [Valdas Marijas Šuvcānes grāmatā *Lībiešu ciems, kura vairs nav, R: Juma-va, 2002* teikts, ka šī kanāla platums bijis 5,3 m un dibens 0,6 m zem ezera līmeņa. – Red.] Decembrī kanāls bija kļuvis tik plats un dziļš, ka 2 tilti, kas tam pāri bija būvēti, sagāzās. Tad ezera notekas vieta ūdensaugu dēļ aizdambējas, vēlāk janvārī dambis tiek pārrauts un 8 stundu laikā ezers galīgi iztukšojas. Ezers bija 5 — 6 verstis garš, 1 — 2 ½ plats, 30 pēdu dziļš. 1838. g. vasarā sausā ezera gultne jau tiek apstrādāta. Vēl ziemā zemnieki veduši malku pāri ezeram, kāds jauns zēns noguris un aizmidzis, un zirgs izvedis to uz jūrmalu.

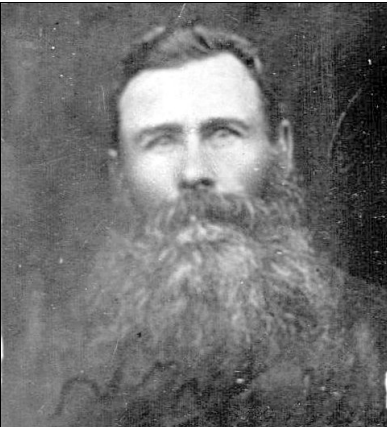
Auzas un mieži ir vāji padevušies, vienīgi kartupeļi un dārzeņi. Arot zemi, (dūņās) atrada īpatnējus brieža ragus. Atrada arī misiņa sieviešu rotas lietas, kādas vēl tolaik valkāja Kuldīgā. Arī dīvainas formas dzelzs cirvjus un vara kaltiņus. Dīvainas senlietas, akmens kalti, mazi akmens āmuri, kuriem puse cirvjveidīga. Kā apgalvo prof. Kruse no Tērbatas, akmens rīki ir nākuši no Skandināvijas. No atradumiem iz-

viņa ezers. Kāds vīrs baltā zirgā esot ezeru vedis. Tiltu paliekas vēl ir atrodamas ezera dzelmē, nomelnojuši koku blūķi.

1838. — 39. gados Vīdola ezers dod arvien lielāku ražu. Zeme tiek plaši izmantota, Dieviņu saimes būvē jaunus kalpu mitekļus. Ezers dod daudz siena un pakaišus. Jau 1840. g. barons paredzējis būvēt ezerā “*Hofflag*”, bet 1841., 1842. g. ziemas traucēja ar materiālu piegādi. 1842. Vīdāla ezers dod labas ziemas un vasarāju ražas. Izrakti daudzi simtu grāvju, lai ezeru nosusinātu galīgi. Drīz varēs teikt — kā var Dundaga bez ezera siena un labības ražām iztikt. Turpat ir arī rijas un klēts (1843., 1844.g.).

Kurzemes draudžu hronikas II daļa. Rīgā, 1930 (KSM)

Vilnis Mitlers: «Šķiet, ka Ezer-

• **Barona Ostenzakena Ezeru pļavu sargs Karlis Kunstbergs.**

Foto no Oļģerta Kunstberga albuma.

muiža veidojusies pēc tam, kad nolaida Dieviņezeru. Pļavas bijušas ārkārtīgi auglīgas ezera nogulšņu dēļ. Sākumā pat trīsreiz pļāvuši, es tur pļāvu divreiz. Siena vedējiem barona laikos par darbu dots viens milzīgs siena maiss. Tagad Ezeru pļav-

vas ir nedzīvas.

Īpatnēji bija tas, ka mežkungu māja jeb mežniecības ēka bija celta no tēstiem balķiem. Tādiem izveidojas sveķaina garoza. Mežsargu jeb mežkalpu māju esot taisījis būvmeistars Mežgrāvis.»

Oļģerts Kunstbergs, dzimis 1931. gada 19. janvārī *Upītēs*, kur dzīvo joprojām: «Mans tēvatēvs Kārlis Kunstbergs baronam Ostenzakenam bija Ezeru pļavu sargs. Viņš dzīvoja garajā mājā, kas ir jau no muižas laikiem (mežsargu māja, tagad *Ezeri*) vidējā dzīvoklī, un viņam bija jāraugās, lai vietējie iedzīvotāji nezagtu sienu, lai kāds neatļauti neganītu lopus, lai nepļautu. Melnsilā vien bija ap 120 govju! Platības bija ap 700 hektāru. Toreiz jau pietika, ka cilvēki zināja — ir viens uzraugs. Par atlīdzību gan nemāku teikt. Laikam ziemā gāja arī meža darbos. Kad ieradās mežzinis [Roberts] Akers un pieņēma pusgraudnieku, tad tēvatēvs atnāca dzīvot pie dēla, mana tēva, uz *Upītēm*. Vēcaistēvs nomira 1940. gadā.»

PIEKTAIS GADS

Kristiana Ostenzakena meita Benigna 13.10.1905. no Launingkenas Austrumprūsijā raksta par situāciju Dundagā:

«No Dundagas mums nav nekādas labas ziņas, arī sliktas nē. Viss paliek pa vecam. .. No 200 dragūniem 20 vienmēr ir Domesnes [Kolkā], 20 Seehof [Ezermuižā] un 20 Irbē [Mazirbē]. Tagad pie mums atkal strādā, un ražas vākšana iet no rokas, ugunsgrēku dēļ viss tiek nokults uz lauka.

.. Kāda banda, paņēmusi Šlīterē zirgus un no turienes izjājusi, bija nonākusi Domesnes. Viņi bija parādījušies naktī un taujājuši pēc tēvoča Friča, kurš tur bija pavadījis vasaru, bet kurš tagad bija prom (4 dienas pirms tam). Tā viņi aizgāja pie vecā Perlemaņa, kuram par laimi nebija plintes. Par to viņu gandrīz nopēra. Viņi steidzās, lai nokļūtu Ezermuižā “*Seehof*”. Mežzinis Kuike nebija mājās. Ezermuižā viņi izdarīja aplenkumu. Beidzās tomēr laimīgi. Tas bija naktī no 7. uz 8. augustu naktī pēc mūsu stila. Tādēļ vajadzēja ienākt arī dragūniem.»

BRĪVVALSTS GADI

O.K.: «Kad piedzimu, esot bijusi barga ziema. Biju jaunākais bērns ģimenē. Dzīvi ir arī abi vecāki — brālis Leokards (ģimenē saucām par Leo) un māsa Ērika.

Mana tēva brālis Ernests te atnāca strādāt par virsmežsargu un dzīvoja garajā, mežsargiem domātajā mājā. Gan tā, gan blakus esošā mežziņu (mežniecības) māja toreiz bija ar kopēju nosaukumu *Ezermuiža*. Tagad garā māja saucas *Ezeri*, bet mežniecības māju astoņdesmito gadu vidū pārvietoju blakus savām mājām — *Upītēm*. Mežniecības mājai augšā atradās kantora telpas, apakšā — piecas istabas. Tā jau bija vectēva laikos, 20. gadsimta 20. gadu sākumā vai pat vēl ātrāk.

Telefons bija tikai virsmežsargam — tēvabrālim Kunstbergam. Atceros pie sienas piestiprinātu kasti. Tēvam bija bateriju radio. Milzīgs skaļrunis un liela kaste, ga-

rāžā vēl stāv. Un milzīgas sausās baterijas.

Mans tēvs Eduards dzīvojis Melnsilā, bet 20. gados pārcēlies uz šejieni un no 1930. līdz 1934. gadam uzbūvējis *Upītes*. Pirms tam te bijusi veca pagaidu māja ar vienu istabu. Es *Upītes* esmu drusku pārbūvējis, gan iekšpusi, gan ārpusi apšuvījis ar dēļiem.

Tēvs Eduards bija skroderis jeb drēbnieks. Viņš nosprieda, ka Melnsilā viņam nav ko darīt, ka jūrā viņš neies. Te viņš dabūja apmēram 6,5 ha zemes — amatnieku jeb sīkzemnieku zemi. Pushektārs tēvam piederēja Melnsilā, un es to joprojām neesmu pārdevis.

Tēvs bija piedalījies Brīvības cīņās un Tīrelpurvā bojājis kājas. Tēvs slimoja un mira 55 gadu vecumā 1950. gadā. Viņš strādāja mājās, un no plašas apkaimes — Melnsila, Dūmeles, Vīdales, Dundagas — pie viņa brauca šūties. Tēvs no aitas vilnas gatavotiem vadmalas audumiem šuva uzvalkus, mēteļus. Par to viņam atlīdzināja gan naudā, gan atstrādāja, jo tēvs pats smagus darbus nespēja veikt. Nāca apstrādāt zemi, sagatavot malku, izvest kūtsmēslus, sienu pļaut.

Četras mājas vien te bija (divas ar Ezermuižas nosaukumu, *Upītes* un *Zaļmeži*), bet cilvēku — samērā daudz. Garajā mājā dzīvoja trīs ģimenes. Tēvabrālim bija septiņi bērni, mežsargam Dzenim — pieci, vidū mežziņa pusgraudniekam (viņš mežzinim apstrādāja zemi un sagatavoja lopba-

rību, par to saņemdams pusi no ražas) — trīs. Tāpat garajā mājā vien bija piecpadsmit bērnu. Garā māja ir sen celta, un tur visu mūžu mežsargi arī dzīvojuši, bieži mainoties. Saskaņotāju, ka kopā ar mani, manu sievu un Ziedoni Ozolu, kas tagad dzīvo *Ezeros*, te bijuši apmēram 17 mežsargu. Tas ir, manas dzīves laikā, un pirmais no viņiem bija mans tēvabrālis. *Ezeru* mežniecības ēkas vietā tagad aug koki.

Skolā gājām Melnsilā, trīs kilometrus ar kājām. Pirmajā oktobrī skola sākās, bet beidzās ne vēlāk kā 10. maijā, reizēm pat 30. aprīlī. Tur

• **Upīšu saimnieks Eduards Kunstbergs ap 1920. gadu.**

Foto no Oļģerta Kunstberga albuma.

bija četras klases. Pēc tam gāju Mazirbē.

Alnis Auziņš
Autors pateicas par atbalstu raksta sagatavošanā I. Abajam, O. Kunstbergam un V. Mitleram.

Turpinājums nākamajā numurā.

To atceramies augustā!

DAIGA MUŽELOVSKA DUNDAGAS KULTŪRVIDĒ

Viņai patīk grāmatas, vispirms jau dzeja. Arī teātris, mūzika, foto-grafēšana, novadpētniecība, baznīcas, lībiešu valoda un ciemi... Viņai pietāvētu miksts, pūkains kaķis, kas, klēpī saritinājies, omulīgi murrātu, jo šie dzīvnieki ir viņas mīļi. Viņa — Daiga Mužellovskā — gan drīz visu mūžu nostrādājusi Dundagas bibliotēkā.

No skolotājas par bibliotekāri

Vēlējos būt latviešu valodas un literatūras skolotāja. Kāpēc? Tāpēc, ka no bērnu dienām man patīcis lasīt grāmatas un iztēloties aprakstīto. Kad mācījies skolā, kaimiņbērni bija mani skolēni, es — skolotāja. Šai profesijai mani iedvesmoja ļoti jaukā latviešu valodas un literatūras skolotāja Anna Grīnberga, vēlāk Hilda Vitmane. Mērķis bija cēls. Pēc vidusskolas devos uz Liepāju, no-

vide. Ļoti patika Dundagas bērnu bibliotēka, ko vadīja Laimdota Radele. Pilij arī nebija ne vainas. Cerēju pēc tehnikuma strādāt bērnu bibliotēkā, bet atsūtīja mani uz pili par bibliotēkas vadītāju. Darbu uzsāku 1974. gada 1. augustā.

Bibliotēka bija pakļauta Talsu kultūras nodaļai. Man nācās rīkot dažādus pasākumus. Veidoju tos kopā ar vidusskolu un kultūras namu. Atceros, ka bija literāri muzikālas kompozīcijas, kas vēlītas Austrai Skujiņai, Jānim Grotam, Emīlam Dārziņam. Gatavojām paštaisītas programmas, ko katrs apmeklētājs varēja iegādāties. 1985. gadā uzvaras 40. gadadienai rīkojām vērienīgu literāri muzikālu kompozīciju, iesaistot kultūras nama jauktos kori, ansambļus, daīllasītājus. Palīdzēja skolotāja Rita Zemtiņa un kultūras nama režisore Vaira Kamara. Pasākuma tēma bija Tēvijas kara laika dziesmas. Daudzo sarīkojumu laikā Dundagā viesojušies tādi rakstnieki un dzejnieki kā Imants Ziedonis, Laimonis Vāczenieks, Egons Līvs, Olafs Gūtmanis, Ilgonis Bērsone un Saulcerīte Viese.

Esmu pateicīga Valentīnai Bernānei, toreizējai kultūras nama vadītājai, kas deva priekšstatu par to, kādai jābūt kultūras iestādei, kā viņai kultūras nams. Tur viss bija ar glanci. Viņa, būdama ļoti laba organizatore, daudz ko šajā ziņā iemācīja arī man. Otrs cilvēks, no kura daudz esmu guvusi profesionālajā jomā, bija Talsu kultūras nodaļas vadītāja Skaidra Zvejniece. Ja paredzēts kāds pasākums, tad ar ļoti kārtīgu plānu, viss pa punktiem. Nekādu skrejlapu! Toreiz jau arī bi-

ja komisijas, kas braukāja pa rajonu un visus sarīkojumus vērtēja.

Tagad, kad bibliotēka atrodas bērnu darza telpās, esmu lasītavā: apkalpoju lasītājus un vācu novadpētniecības materiālus. Bibliotēkā esmu nostrādājusi trīsdesmit divus gadus, un par tiem man ir gandarījums.

KIS komisijas vadītāja

Ilgus gadus biju arī deputāte — 1977. — 1989. g., vadīju Kultūras, izglītības un sporta (KIS) komisiju. Kas tikai viss nebija jāzina un jādara! Izglītība dienas un vakara skolā, sports iestādēs, kultūras pieminekļu aizsardzība... Rīkojām sporta spēles. Reiz bija pat jāsaskaita, cik apbedījumu katrā Dundagas kapsētā. Kopā ar Dundagas izpildkomitejas priekšsēdētāju Arnoldu Vērdiņu braucām un skaitījām. Deputātiem bija jāgūt cilvēki, lai viņi valstij nodod sienu, pienu, kartupeļus. Visi bijām pakļauti partijas plēnumu un kongresu lēmumiem. Atbilstoši tiem bija bibliotēkā jāizliek izstādes un jārīko pasākumi.

Fotografēšana

Fotografēt iemācījies jau skolas laikā pie Filipa Kārliša. Pili bija laboratorija, tur taisīju bildes. Tehnikumā arī mācīja fotografēt. Kad atnācu strādāt uz Dundagu, nopirku *Zenitu*, tas toreiz bija kaut kas! Tad fotografēju kāzās un bērēs. Bildēju arī *Talsu Vēstīm*, piemēram, izrādē par Taizeli. Dzejas klubā biju fotogrāfe un gatavoju dzejas apskatus. Tagad jau fotografēju ar digitālo. Ir vairāki *ziepju trauki*. Bet — pietrūkst attīstīšanas procesa.

Novadpētniecības darbs

Iemaņas novadpētniecībā apguvu jau skolā vēstures skolotājas Zaiņas Odmanes vadībā. Bija mums tāds novadpētniecības pulciņš, braukājām pa partizānu kaujas vietām, bunkuriem. Bija jāvāc materiāli, jāapkopo. Arī bibliotēkā tas jādara. 2001. gada konkursam rajonā izstrādāju darbu *Dundagas bibliotēkas vēsture*, kas guva labus panākumus. Tāpat kopā ar Ivaru Abaju sadarbojos, veidodama izstādi par 1905. gadu. Vācu materiālus par novadniekiem. Dundagas mājas lapā izlasāma informācija par Juri Bāru un abiem Fričiem Adamovičiem — pirmo Dundagas pagasta priekšsēdētāju un literātu. Tur apskatāmas arī manas fotogrāfijas par Krišjāņa Barona 170 gadu jubilejas kultūras programmu 2005. gada 30. oktobrī *Māmuļā*.

Teātris un mūzika

Teātris mani valdzinājis jau no bērnības. Toreiz uz Melnsilu viesizrādēs brauca Jaunatnes teātris. Mazajā klubā uzstājās Velta Skurstene,

Vera Singajevska un citi aktieri. Velta Skurstene vasaras bieži pavadīja manās kaimiņmājās. Tad mēs, bērni, gājām pie viņas ciemos un māksliniece skaitīja pantiņus ventiņu mēle.

Skolas laikā pati piedalījies skolotājas Vitmanes vadītājā dramatiskajā pulciņā. Ar dzejas montāžām uzstājāmies ne tikai skolā, bet arī kolhozā. Kad strādāju bibliotēkā, darbojos pie Vairas kultūras nama daīllasītāju pulciņā. Atmodas laikā, 80. gadu beigās, runājām Laimoņa Kamaras dzeju. Kādi trīs četri cilvēki braucām uzstāties arī citur: Talsos, Ķūļciemā, Dižstendē, Tiņģerē.

Dundagā kādreiz viesojās dažādi teātri, bet, kopš tā vairs nav, pati dodos uz Rīgu kopā ar citiem teātra mīļiem. Esmu noskatījusies visus Māras Zālītes un Jāņa Lūsēna muzikāli dramatiskos darbus, no tiem visspēcīgāk mani uzrunāja *Indriķa hronika*. Vēl ļoti patika *Melanholskais valsis*, muzikāla izrāde par Emīlu Dārziņu.

Mani saista arī mūzika. Kad mācījies sestajā klasē, audzinātājs Ernests Ābols vadīja stīgu orķestri. Tad nu viņš tajā iesaistīja arī mani: spēlēju mandolīnu. Parasti dziedāja 5. — 8. klašu koris stīgu orķestra pavadībā. Un tā līdz 11. klasei. Esmu mandolīnu spēlējusi arī vēlāk, bet tagad gan vairs ne — stīgas pār-

baznīcas grāmatas, esmu jau trīspadsmit gadus ar tām strādājusi. Sarežģīts bija laiks, kad kalpoju par draudzes priekšnieci. Baznīcā bija ļoti daudz darāmā: līdz galam bija jāsakārto zemesgrāmatas, mācītāji bieži mainījās, neviens no viņiem nedzīvoja Dundagā. Bija pat tāds laiks, kad nebija neviena mācītāja, tie bija jāsarunā uz konkrētiem dievkalpojumiem. Reizēm nebija, kas notur kapusvētkus. Darīju to pati. Patlaban dziedu korī, tā ir mana kalpošana.

Lībiešu asinis

Cik kuram lībiešu asinis, izmērīt nevar, bet manī tāds *bišķiņš* ir. Tāpēc arī mani interesē šī tauta, tās valoda un kultūra. Kopš atjaunoja lībiešu avīzi *Līvli*, vācu no tās dažādas materiālus, ko izmantoju izstādēm. Kad Gunārs Laicāns aicināja dibināt Dundagas lībiešu grupu, tad meklēju cilvēkus ar lībisku izcelsmi vai interesi par šo tautu. Tagad šāda grupa ir. Piedalījies arī projektā *Ziemeļkurzemes līvu seno amatu un kultūrvides iezīmju kopšana*: mācījies lībiešu valodas kursus, ko vadīja Zoja Sīle, šovasar kopā ar operatoru Andri Priednieku izbraukājām jūrmalas ciemus. Tā tapa materiāls filmai *Lībiskais līdzās*. Pati nāku no Melnsila un jutos piederīga jūrmalas ciemiem.

• *Daiļrunātāji — Ārija Jāvalde, Aija Freiberga, Andrejs Puntulis, Daiga Mužellovskā un Lauma Liede — uzvaras 40. gadadienai veltītajā pasākumā.*

trūkušas. Mājās tā vēl aizvien glabājas.

Luterāņu draudzē

Viss sākās ar Svētdienas skolas atjaunošanu Dundagā. Jau 1989. gadā iesvētījies luterāņu draudzē pie mācītājas Krūmājas. Ļoti patika Svētdienas skolas kursi Rīgā, tajos lielās līnijās apguvu Bībeli, tagad zinu, kur kas atrodas. Labprāt lasu sprediķu grāmatas. Četrus gadus kalpoju Svētdienas skolā, pēc tam sešus biju sekretāre, vēl sešus — draudzes priekšniece. Labi pārzinu

Labākā lasāmviela

Labprāt lasu dzeju. Man ir visas Maijas Laukmanes grāmatas. Patīk Andas Līces dzeja un esejas. Šobrīd lasu Rudītes Losānes dzejoļu grāmatu *Dvēseli tecinu zelta traukā*. Esmu izlasījusi Valdas Šuvcānes grāmatu *Lībiešu ciems, kura nav*, tagad dienas kārtībā ir *Mazirbe — mazs ciems jūrmalā*. Pētīšu arī savu jubilejas dāvanu — Vitolda Maškovska *Latvijas luterāņu baznīcas*.

Diāna Siliņa

Foto no D. Mužellovskas albuma

Ievēlējām — 25

8. VII dārkopības sabiedrība *Ievēlējās svinēja 25 gadu jubileju.*

Pārdomās daļās *Ievēlēju vadītāja Ināra Čaunāne.*

— Kopš 1999. gada divreiz gadā regulāri rīkojam svētkus: pirmsjāņu ielīgošanu un rudens dārzu izstādi. Sakopjam savu un pagasta zemi, kas apkārt. Sāp cilvēku vienaldzība pret dārziem. Ja tev ir tā zemīte, kāpēc nekop to? Tāpat vēlētos lielāku pašvaldības atbalstu. Darām tik, cik varam, līdz šim esam tikuši galā, taču pārsvarā esam pensionāri dārkopji un nezinām, cik ilgi spēsim ar savu entuziasmu vien ko veikt.

Žēl, ka vairs nenotiek konkurss Sa-

koptākā sēta. Piedalījāmies divas reizes, un sekmīgi. Tāpat, redzot to, cik skaistas puķudobes ir citās Latvijas pilsētās, rodas jautājums — bet kas ir mums Dundagā? Ne jau savā dārzā vien, bet, piemēram, centrā.

Iepriecina tie cilvēki, kas rūpējas par *Ievēlējām*. Liels atbalsts ir Melānija Altenberga, Mirdza Pūpolberga un Genoveva Upnere. Tikko viņas redz, ka kaut kas darāms, tā pašas klāt bez aicināšanas un palīdz. Nekad neatsaka abi Edvīni — Klēvers un Zemtiņš. *Ievēlējās* nebūtu iedomājamas bez Gunāra Kulpas — viņš šeit ir ļoti daudz darījis. Ja ir svētki, ar floristikas darbiem vienmēr mūs priecē Silvija Gulbe. Viņa katreiz arī dāvina kādu košumkrūmu stādīšanai. Ļoti lieli palīgi talkās ir Lidija

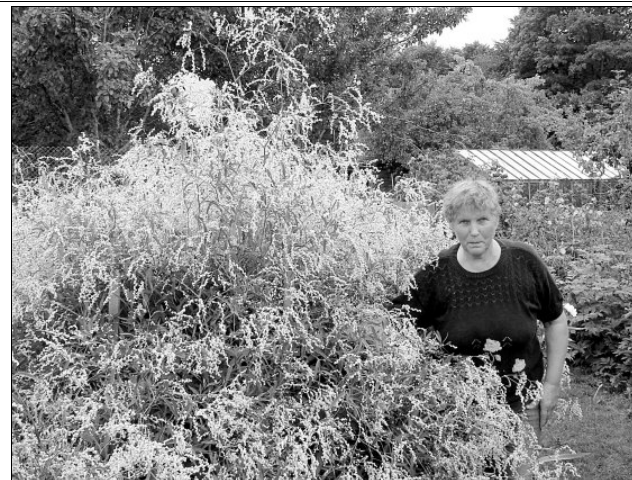
un Kārlis Švedenbergi. Apbrīnoju cienījamo Lidiju Siliņu par viņas ļoti skaisto dārzu un degsmi puķkopībā. Aizaugušus dārzus iegādājušies un tagad glīti iekopuši Dace Treinovska, Ina Vīksna, Ligita un Laimonis Ulmaņi.

Gatavoties *Ievēlēju* jubilejai sākām jau laikus. Aldons Zumbergs atveda labus dēļus, Arnis Tīdemanis no tiem uztaisīja kārtīgus galdus. Gunts Pīrvits bija atsūtījis gardo Dundagas pienotavas sieru, savu tiesu svētkiem ziedoja arī Austris Kristapsons un Gunta Skujiņa. Cienojās Pūņu pensionāru klubs *Mārtiņproze*. Kopā *Ievēlējās* sanāca ap astoņdesmit cilvēku. Ievēlniekiem tika piešķirtas divdesmit īpašas nominācijas, piemēram, *ūdensvīrs* Uldim Alksnim, jo viņš sūknē mazdārzņos

ūdeni, *bišu spietu labākie ķērāji* — Spodrai un Arnim Tīdemaņiem. Ritas Zemtiņas *ansamblis* veltīja nominētajiem pa dziesmai. Tas bija aizkustinoši. Man pašai tika pārsteigums: saņēmu cepuri, lāpstu, kam apkārt aptīti cimdi un divielis, un novēlējumu — lai tik roku. Vigo Graudiņam spēlējot un

dziedot, ballējāmies līdz četriem rītā. Svētki bija izdevušies.

Diāna Siliņa

• *Ievēlējās bez Ināras Čaunānes nav iedomājamas. Autores foto.*

Ne no maizes vien

Luterāņu svētki Alūksnē

28. — 30. VII Alūksnē bija sapulcējušies gandrīz 2000 luterāņu no Latvijas un viņu viesi no citām valstīm, lai kopā nosvinētu Baznīcas dienas. Svētbrīži, gājiens uz Pilssalu, Bībeles studijas, radošās darbības, koncerti, sadziedāšanās, sporta aktivitātes, Gaismas ceļš, ekskursijas pa Alūksni, sadraudzība, dievkalpojums — tik bagātīgas bija šīs trīs dienas.

Baznīcu dienām bija sava himna, brīnišķīga dziesma, ko sacerējuši Māra Zviedre un Rihards Dubra, un moto no Jāņa evaņģēlija 1: 46 — «Nāc un redzi!». Tiešām tur bija, ko redzēt un dzirdēt. Kopīgajos pasākumos — svētbrīžos, gājienā un Gaismas ceļā, dievkalpojumā — piedalījās visi, taču bija arī laiks, kad katrs varēja izvēlēties savai sirdij tīkamāko nodarbi.

Ļoti vēlējos apskatīt Alūksni, tāpēc kopā ar citiem interesentiem kāpām autobusā, lai lieliskas gides pavadībā dotos ekskursijā. Glikas ozoli, Bībeles muzejs, luterāņu baznīca, Tempļa kalns, Saules tilts, parks, Alūksnes ezers, Cepurītes sala, daudzās strūklakas, ļoti interesanta kultūrvēsture un gides lielā mīlestība pret savu pilsētu — tāda bija šī ekskursija. Kur nu vēl malēniešu valodas kolorīts ar duņdžīņu pusei neierastiem stiepumiem un laužumiem!

Uz Alūksni jau tāpēc vien būtu vērts aizbraukt, ka te dzīvojis un strādājis Eiropas mēroga vīrs Ernsts Glikas, kas no oriģinālvalodām latviešu mēlē iztulkojis Bībeli, pirmais dibināja skolas latviešu zemnieku bērniem, bijis mācītājs un prāvests, savā prāvesta iecirknī iekārtojis ļoti labas baznīcgrāmatas. Starp citu, arī audzētāvs nākamajai Krievijas carie-

un 1689. gadā, kad pabeigts Vecās Derības tulkojums. Šeit par tradīciju kļuvas Glikas atceres dienas. Kopš 1994. gada tās kļuvas par nozīmīgiem pilsētas svētkiem.

Alūksnē ir pirmais un vienīgais Bībeles muzejs Eiropā. Tas uzsāka darbu 1991. gadā un glabā 519 dažādas Bībeles, arī dažus Glikas Bībeles pirmos izdevumus, sprediķu, dziesmu un lūgšanu grāmatas. Pats muzejs ir mazs kā kabatiņa, tā ārējais veidols ir ļoti neparasts un interesants — tāds pasaku namiņš.

Tas atrodas blakus luterāņu baznīcai, kas iesvētīta 1788. gada 23. jūlijā. Brāļi Kaudzītes, apceļodami Vidzemi un Igauniju, no Dēliņkalna uz Alūksni lūkodamies, dievnamu salīdzinājuši ar sapņojošu gulbi. Baznīca

Jānis Kristītājs ir kā mūsu sirdsapziņa, kam nocērtam galvu, lai klusē un liek mierā, bet Hērodijs — kā mūsu iekāres un kaislības, ar ko netiekam galā.

darbojusies visos laikos, tagad tajā ir 300 draudzes locekļu, koris, Svētdienas skola, kalpo mācītājs Atis Grīnbergs.

Savdabīgs ir Tempļa kalns, kas at-

bijusi latgaļu pils. No šīs vietas Ziemeļu kara laikā krievu karavadonis grāfs Šeremetjevs aplencis Livonijas ordeņa pili Pilssalā, bet zviedru garnizons pirms padošanās to uzspīdzināja, par ko krievu karavadonis nežēlīgi atriebās: lika izlaupīt un nodedzināt pilsētiņu, nogalināja un aizveda gūstā visus iedzīvotājus. Alūksne uz 86 gadiem kļuva par mirušo pilsētu. Kādus simt gadus vēlāk, 1807. gadā, te tika uzcelts granīta Slavas templis zviedru garnizona kapteiņa Vulla un krievu feldmaršala Šeremetjeva piemiņai. Blakus Tempļa kalnam pirmās Latvijas brīvvalsts laikā armijas puīši uzcēla betona un koka gaisa tiltu, ko nosauca par Saules tiltu un ko 1995. gadā atkal latviešu armijas karavīri atjaunoja. No tā paveras brīnišķīgs skats uz Alūksnes ezeru, Pilssalu un parku.

Alūksnes ezerā ir vairākas salas, tīrs ūdens un liela zivju bagātība. Neparasti, ka Kapsētas pussalā atrodas vieni no lielākajiem kapiem Latvijā, tie pazīstami ar grandioziem kapusvētkiem. Tuvojoties Alūksnes ezeram pa citu ceļu, gide lika aizvērt acis. Kad tās atvērām, priekšā ieraudzījām ezeru kā jūru un tieši pretī — Cepurīšu salu.

Baznīcas dienās visvairāk laika

pavēra jaunus apvēršņus vai atgādāja jau labi zināmas lietas. Lūk, dažas atziņas un pārdomas, kas mani

Mācītāji daudz runāja arī par piedošanu. Arhibīskaps Jānis Vanags minēja kādu piemēru no Vīzentāla

• Glikas ozoli

uzrunāja visspēcīgāk.

Mēs varam būt sievietes vai vīrieši, jebkuras tautas vai profesijas pārstāvji, taču pēc visdziļākā aicinājuma mēs esam patiesi cilvēki, kas radīti pēc Dieva tēla un līdzības.

Tad, kad Jēzus mira pie krusta, pasaule sadalījās divās daļās: cilvēkos, kas nepiedod pāridarītājiem, alkst atriebības, izvēlas dzīvot, pakļaujoties visiem pasaules vējiem, un tajos, kas nostājas Kunga pusē, — piedod saviem pāridarītājiem, mīl savus ienaidniekus, lūdz par tiem, kas viņus vajā, sludina Evaņģēliju, vārdu sakot, — rīkojas tā, kā to darījis un mācījis pats Jēzus. Nest savu krustu — tas nozīmē palikt kopā ar Dieva Dēlu, izvēlēties Viņa rīcību — pazemību, piedošanu, mīlestību. Arī drosmi atteikties no lietām, kas nav Dievam tīkamas. Par spīti vairākuma viedoklim.

Ābrāhams, gaidot sava apsolījuma piepildījumu (un to viņš darīja 25 gadus), mainījās pats. Ja sākumā viņš domāja tikai par to, lai Dievs piepilda viņam doto solījumu par dēlu, tad laika gaitā Ābrāhams Tam Kungam lūdza arī par Latu un citiem taisnajiem Sodomā. Un Dievs Viņam paklausīja.

Kam mēs esam līdzīgi stāstā par Hērodu, viņa brāļa sievu Hērodijs un Jāni Kristītāju? Vai tikai Jānim Kristītājam? Varbūt tomēr arī Hērodom... Jānis Kristītājs ir kā mūsu sirdsapziņa, kam nocērtam galvu, lai klusē un liek mierā, bet Hērodijs — kā mūsu iekāres un kaislības, ar ko netiekam galā. Ja Hērods atvēlēja brālim sievu, kāpēc gan lai viņš neizvēlētos par savu mīļāko arī Hērodijs meitu? Ja apklusinām savu sirdsapziņu un ļaunajiem vienam kārdinājumam, kāpēc lai cīnītos ar nākamo?

grāmatas *Saulespuķe*. Ebrejs, kura vecākus un tuviniekus iznīcināja, bet pašu mocīja koncentrācijas nometnē, daudziem cilvēkiem uzdevis jautājumu, vai viņam jāpiedod saviem pāridarītājiem. Un tikai kristieši atbildējuši, ka jāpiedod, visi pārējie vai nu šaubījušies, vai teikuši — nē, jātriebjas. Tas bija aicinājums arī mums, kristiešiem, ne tikai zināt, ka ir jāpiedod, bet arī tā dzīvot.

Baznīcu dienu moto — «Nāc un redzi!» — izvēlēts no Jāņa evaņģēlija 1. nodaļas 46. panta. Filips, ko Jēzus aicinājis, meklē savu brāli Nātānaēlu un saka — mēs esam atraduši Jēzu no Nācaretes. Kad Nātānaēls apšaubā, vai no Nācaretes var nākt kas labs, Filips viņam atbild: «Nāc un redzi!» Filips arī iet, satiek Jēzu, un šī tikšanās pārmaina viņa dzīvi.

Arhibīskaps Jānis Vanags mūs uzrunāja, sacīdams: «Kas tad Nācarietī ir tik īpašs, ko redzēt? Pāvils saka: «Viņā mājā visa Dievības pilnība redzamā veidā.» (2.Kol.2:9) Redzēt Dievu ir dzīvi pārveidojoša pieredze. To cilvēki ir meklējuši un meklē. Bet kā lai redz neredzamo Dievu? Dievs izvēlējās veidu — Viņš iemiesojās. Jēzus saka: «Kas redz mani, redz Tēvu.» (Jņ.14:9) Šodien Jēzus var šķist tikpat neredzams kā Dievs. Kur un kā var Viņu redzēt? Jēzus izvēlējās veidu — Viņš nodibināja Baznīcu.»

Arhibīskaps novēlēja: «Lai Baznīcas dienas palīdz mums doties tuvāk Jēzum! Lai, tuvojoties Kristum, mēs tuvotos cits citam! Lai, dodoties mājup, mēs sacītu — es mīlu savu Baznīcu! Es mīlu neredzamo Dievu, ko esmu ieraudzījis savos brāļos un māsās.» Mūsu virsgana novēlējums piepildījās. Lai Dievs dod, ka šajā mīlestībā spējam dzīvot ik dienu!

Diāna Siliņa

• Bībeles muzejs

Foto no Dundadznieka arhīva

nei Katrīnai I. Šī vīra piemiņu glabā Glikas ozoli, ko viņš stādījis 1685. gadā, kad beidz tulkot Jauno Derību,

rodas 30 m augstā Alūksnes ezera krastā un ko no apkārtnes norobežo gravas. Iespējams, 10. — 11. gs. te ir

pavadījām Pilssalā, ko ar pilsētu savieno tilts. Tā bija kā radīta šādam pasākumam: liela un atdalīta no pārējās apkārtnes. Par mūsu drošību rūpējās Alūksnes policisti, uz salas laižot vien tos, kam Baznīcu dienu aproces. Estrāde, kur notika daudzas lietas, bija ierīkota senās Livonijas pilsdrupās.

Taču garo ceļu nebiju mērojuši tikai tāpēc, lai ļautos Alūksnes valdzinājumam. Dziļi izjūtu savu piederību Latvijas evaņģēliski luteriskajai baznīcai, un, ja Baznīcas dienas rīkotu Talsos vai Usmā, tik un tā es būtu klāt, kaut gan šīs vietas pazīstu pietiekami labi un šajā ziņā nekā daudz jauna neatklātu. Baznīcas dienas bija brīnišķīgas ar to, ka tur varēju sastapt sen neredzētus, pazīstamus cilvēkus no citām draudzēm. Bija iespēja izbaudīt garīgu kopību ne tikai savas draudzes robežās, bet visas Latvijas mērogā, un tas bija skaisti un stiprinoši. Piedzīvoju dīvainu sajūtu — ik brīdī varēju sastapt abas krustmeitas un draudzenes, kaut gan ikdienā katra no viņām dzīvo citā Latvijas vietā.

Man patika Bībeles stundas. Tās

Austra Auziņa, puīša — Jānis Freibergs un meitas — Santa Maksimoviča. Visas sarunas veidoja trāpīgi latviešu tautas sakāmvārdi. Skaists bija koncerta noslēgums: laivā skanot dziesmai, Anete Kinčus no tās laida ūdenī ziedu vainagus ar degošām svečēm. Tad visi vienojās tautasdziesmā *Līgodama upe nesa*.

Pēc tam festivāla dalībnieki katrs ar savu cienastu sanāca pilī pie lielā saimes galda vakarēt. Viesiem tik ļoti garšoja Elmas Zadiņas pūtelis, ka visiem gribētājiem pūteļa miltu nemaz nepietika. Kā jau Dundagas pilī pieklājas, skanēja teika par ziņkārīgo Zaļo jumpravu, kas mirkli parādījās arī viesiem.

Spēlēja Pastendes kapela, un ciemiņi lustējās uz nebēdu.

Diāna Siliņa

Baltica pie mums

15. VII Dundagu skāra folkloras festivāla *Baltica* vēsma. Ciemojās folkloras kopa *Talsi*, etnogrāfiskie ansambļi no Upītes, Šķīlēniem, Nīcas, Druvienas *Pērlis*, *Dandari* no Rīgas un norvēģu mūzikas un deju ansamblis no Kongsbergas.

Pils pagalmu pēc vienpadsmitiem piepildīja sveši un pazīstami vīri un sievas tautastērpos, skanēja latviešu un norvēģu valoda un dziesmas. Pilskundze Ruta, naktskreklā un aubē iznākusi uz balkona, sašutumā nevarēja saprast, kas traucē viņas mieru un sāpošo galvu. Uzzinājusi, ka skanēs bauru dziesmas, viņai bija skaidrs vainīgais. Protams, pagastvecis! Lai tad pats tiek arī galā ar ciemiņiem, bet viņa ies atpakaļ gultā! Kas tur ko

netikt — Gunārs Laicāns laipni sveica viesus Dundagā. Turpinājumā folkloras kopa *Talsi* apdziedāja ciemiņus un katrs kolektīvs īsi uzstājās, iepazīstinot ar sevi.

Viesi ekskursijā iepazīna Dundagas kultūrvēsturiskās vietas. Vakara estrādi pieskandināja dižkoncerts. To lieliski papildināja Vairas Kamaras teatralizēts uzvedums par Mūsmājām (tāds bija festivāla nosaukums), kur saimnieka lomā iejutās Gunārs Kulpa, saimnieces —

Liliju svētki

23. VII sesto reizi Dundagas evaņģēliski luteriskā draudze svinēja Liliju svētkus.

Dievkalpojums baznīcā, kur acis priecēja skaisto liliju izstādi un vīraks savijās kopā ar šo ziedu smaržu, draudzes kora koncerts un iespēja izvēlēties un pasūtīt liliju sīpolus — tādi bija Liliju svētki. Izstāde un sīpolu pasūtīšana ilga pāris nedēļas.

Lilijas bija viens no lielākajiem pārsteigumiem *Projekta Pēdas* velomaratonistiem, kas piedalījās *Krišjāņa Barona* takā. Viņi sajūsminājās par brīnišķīgajiem ziediem.

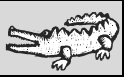
Interesanti, ka baznīcu apmeklēja arī kāda vācu ģimene no Berlīnes. Izstādi viņiem ļoti patika, un šie cil-

vēki atzina, ka nevienā dievnamā neko tādu neesot redzējuši.

Šogad liliju izstādi aplūkoju arī Krimuldas baznīcā. Tur draudze sadarbojas ar konkrētu selekcionāru, un baznīcā bija izlikti ziedi no viņa dārza. Šo izstādi papildināja kāda cita: baznīcas sienas greznoja ar lilijām apgleznoti zīda audumi.

Par Liliju svētkiem vispirms jāpateicas Dievam par Viņa žēlastību. Ir bijuši arī gadi, kad lilijas karstā laika dēļ izziedējušas iepriekš, un tad no svētkiem — nekā! Protams, paldies Elmai Zadiņai un viņas čaklajiem palīgiem, un visām dundadzniecēm, luterāņu draudzes locekļiem, kas papildināja izstādi ar savu dārzu cēlajiem ziediem: Dzidrai Bogdanovičai, Veltai Celai, Skaidrītei Irbei, Baibai Tenderei un Elmai Zadiņai.

Diāna Siliņa

Raibs kā ...

Nepieradinātā mūzika

Dundagā trešo reizi augustā noris starptautiskie jauno komponistu meistarkursi. Māca, mācās, iestudē... Atzīti mūziķi atskaņo pazīstamu un arī jaunu komponistu darbus. Apmeklējot koncertus regulāri, var spriest, salīdzināt, vērtēt.

Vārdu salikums *nepieradinātā mode* liek iedomāties ko tādu, ko ikdienā mugurā nekad nevilkta. Klausoties šos koncertus, gribas teikt: *nepieradinātā mūzika*. Atsevišķu mūzikas instrumentu spēles veidos mūziķi meklē neierastus paņēmienus un materiālus. Dažu mūzikas instrumentu spēli, to veidus gribētos salīdzināt ar auduma šūšanu. Tu vari šūt to no labās, no kreisās puses, ar dažāda lieluma adatām, ar mašīnu, izmantojot dažādu dūrienu veidus, dažādus diegus... Tāda pat daudzveidība bija vērojama koncertā, klausoties mums zināmo instrumentu kokli. Mūsdienu komponisti kokles ska-

ņas izvilina ne tik ar pirkstiem, plektru vai vāļīti. Reizēm lieto neierastākus veidus. Skaņu var radīt, velkot pa stīgām ar astriem, sitot ar plaukstu, ar īpaši apstrādātu «koku», skanējumu var mainīt, ievijot stīgās rotas lietas, piemēram, ķēdīti... Tik savdabīgi, un mūsdienu komponistu mūzika ir klausīšanās vērtā! Kā gan citādi lai atskaņo tādus skaņdarbus, kuru nosaukumi ir *Meditācija par laiku un mūžību, Ne-parastais bērns, Skatoties..., Sapņojot..., Manuskripts?* Kā lai ataino kristāla mirdzumu vai sajūtas, kādas rodas, iekāpjot aukstā jūras ūdenī?

Vairākums klausītāju ir paši

kursu dalībnieki. Protams, ka mūzika ir īpatnēja, bet arī ne katru dienu apmeklējam populāru klasiskā mūzikas koncertu. Savulaik pils zāle nespēja uzņemt visus grupas *COSMOS* redzēt gribētājus, bet pašu koncertu liela daļa publikas noklausījās tikai aiz cieņas pret slaveno grupu, jo šāda tipa mūzika nav ikdienišķa.

Šoreiz kursos manām ausīm tikamākais bija otrdienas vakara koncerts, kur tika atskaņoti V. Šmīdberga, I. Mežaraupa, A. Meisters (komponista segvārds), V. Zilvera un G. Šmites skaņdarbi. Piektdienas koncertā varēja klausīties meistarkursu dalībnieku skaņdarbus, bet svētdienas vakarā — meistarkursu pasniedzēju mūzikas koncertu.

Šogad atskaņotājmākslinieki koncertos bija kameransamblis *ALTERA VERITAS* (divas kokles, flauta, akordeons) un noslēguma koncertā svētdien — kameransamblis Normunda Šnē vadībā.

Sandra Lielanše

Sarauj, Dundaga!

Torņi Dundagā, rokāde Liepājā

Jūlijā un augustā visaugstākās raudzes sacensībās piedalījās mūsu šahisti.

Jūlija sākumā trīs mūsu šahisti pirmoreiz piedalījās *Druvas vasarā*. Trīsdesmit četru dalībnieku vidū bija starptautiskais meistars, nacionālie meistari un vairāki spēcīgi meistarkandidāti. Arī šo rindiņu autors pēc 15 gadu pārtraukuma nolēma uzspēlēt sacensībās ar nopietnu apdomas laiku — stunda partijai. Biju apmierināts gan ar partiju gaitu, gan rezultātu — 3,5 punkti no 7. Mazliet sliktāk veicās Ingum Blumbergam un Elvim Bēķim, kam tā bija laba sagatavošanās Dundagas festivālam.

Pirmais starptautiskais bērnu un jauniešu šaha festivāls *Dundagas troņi* pili pulcēja 32 dalībniekus no dažādām Latvijas vietām, kā arī no Dānijas (Skovbo). Nopietns apla turnīrs ar meistarkandidāta balles normu, atklātais turnīrs 2. un 3. klases šahistiem, atrspēle visiem interesentiem, kā arī saistoša brīvā laika pavadīšana, — to piecās dienās piedāvājam pašmāju un ciemiņu šahistiem. Kopumā labākās sekmes guva Liepājas un Kuldīgas šaha skolu audzēkņi. No mūsējiem vissekmīgāk spēlēja Arnis Sirkels, kas B turnīrā 22 dalībnieku vidū izcīnīja 3. vietu, par to iegūdam divus mākslinieka Ģirta Freiberga darinātos torņus — par godalgoto vietu un kā labākais dundadznieks.

- Tik daudz jauno šahistu pils zāle vēl nebija pieredzējusi.
- Torņi vēl gaida laureātus. Autora foto

Paldies par finansiālu atbalstu pagasta padomei un rajona padomei, par nakts šovu — pils meitenēm, par ekskursiju pa Slīteres nacionālā parka taku — Andrim Ratkevičam, par futbola spēles tiesāšanu — Unai Silai.

Alnis Auziņš

Ingum. Komandcīnās 22 vienību vidū mūsu pirmā komanda *Dundagas torņi* palika 18. vietā. Ieguvumu pēc diviem lielajiem festivāliem ir daudz.

Iekrāta neatsverama pieredze, ko dod tikšanās ar svešiem, tostarp ļoti augstas klases šahistiem. Dažs labs mūsu jaunais censonis pirmo reizi izjuta nopietna šaha radošo pārdzīvojumu. Kāds pirmo reizi mūžā uzspēlēja ar lielmeistaru, kāds nopietnā turnīrā pieveica meistarkandidātu. Vaicāti par *Dundagas torņu* nozīmīgumu, audzēkņi vienprātīgi teic, ka tāds jāriko atkal. Vēl svarīgāka ir E. Bēķa atziņa, ka tagad, līdz rudenim, sacensībās nav jāpiedalās, jo — cītīgi jāgatavojas, jāanalizē kļūdas, jāapgūst jaunas atklātnes, jāpilnveido vidusspēles un galotņu spēles prasme.

Ieguvums — Dundaga ir kļuvusi par jaunu punktu Latvijas šaha kartē, mūs kā bērnu un jaunatnes šaha centru sāk iepazīt arī ārzmēs. Lieti noderēs elektroniskie pulksteņi, kas ļauj pilnveidot treniņu darbu un rīkot dažādas sacensības.

Bilžu ķiseni

No 1. VII līdz 17. IX pils kolonālē apskatāmi dažādu formu, krāsu un lieluma spilveni.

Turpinoties sadarbībai ar muzikāli mākslinieciskā *Bilžu* pasākuma krustmāti Tiju Auziņu, Dundagā atkal varam iepazīt *Bilžu bildes*, proti, mūzikas tēmai pakārtotus spilvenus. Ķisenus, kā teikts afišā, šoreiz lielākoties darinājuši skolēni, pārsvarā dažādu mūzikas skolu audzēkņi. Darbu nosaukumi runā paši par sevi: *Velc, pelīte, saldu miegu, Omnibus... Tikai tā, Kad Ēģiptē snieg, Autobuss debesīs, Kārņa vārņa uz slapu kapu*. Tātad no šūpuļdzies-

Gleznas un zīmējumi

No 1. VII līdz 12. VIII pils mazajā zālē varējām aplūkot Laimoņa Bokuma gleznas un zīmējumus.

Ar daudzpusīgā Laimoņa Bokuma dzīves gājumu nesen iepazīstināja mūsu lasītājus. Tagad guvām iespēju aplūkot ap 80 dažādos laikposmos un tehnikās tapušus darbus — dabasskatus, kļusās dabas, portretus, aktus. Tie uzrunā ar dabiskumu, realismu, pirmām kārtām, labu māksliniecisko gaumi.

Interesanti, ka līdztekus sabiedrībā pazīstamu cilvēku portretiem (Vija Artmane) redzam vietējo cil-

Dundagas sportiskākais uzņēmums

29. VII piekto reizi par Dundagas sportiskākā uzņēmuma titulu sacentās 11 komandas.

Pirmoreiz sacensībās piedalījās SIA *Presta Wood*, SIA *Tonuss un partneri*, kā arī SIA *Gabriēla*. Kopvērtējumā par vissportiskāko uzņēmumu kļuva a/s *Latvijas valsts meži (LVM)* komanda *Ziemeļkurzemes mežs*, 2. vietā atstājot SIA *Gabriēla*, bet 3. — pagasta komandu.

Volejbolā visspēcīgākie bija a/s *LVM*, 2. palika vidusskolas komanda, bet 3. — z/s *Auri*. Tālākšanā no vietas vislabāko rezultātu sasniegta z/s *Auri*, sekoja a/s *LVM*, tad — SIA *Gabriēla*, kas izcīnīja 1. vietu arī vasaras biatlonā un veiklības stafetē.

Visvairāk godalgoto vietu ieguva a/s *LMV*: 1. vietu svara bumbu celšanā, 2. fermeru pastaigā, 3. vasaras biatlonā.

Individuāli svara bumbu celšanā labāko rezultātu sasniegta Andris Mucenieks no SIA *Verners kokapstrā-*

Pāces kauss

22. VII notika gadskārtējais Pāces kauss.

Tajā piedalījās sešas kurzemnieku komandas, kas spēlēja volejbolu (komandā 4 vīrieši un 2 sievietes) un rādīja savu veiklību trīscīņā. Pasākumu pagodināja arī pagasta padomes priekšsēdētājs Gunārs Laičāns. Pārtraukumā uzstājās Dundagas līnijdejojotājas un tika vārīta tradicionālā zivju zupa. Pirmās trīs vietas izcīnīja dundadznieki. Vakārā visus priecēja dejas un salūts.

Paldies pagasta padomei par atbalstu! Pateicība palīgiem — Gintam Janbergam ar ģimeni un Andrim Vīksnam, galvenajiem tiesnešiem — Gundegai Lapiņai un Jānim Kaleram, atrakciju vadītājam Edvīnam Klēveram un Jurim Kajakam, kas katru gadu kopā ar citiem muzikantiem spēlē nobeiguma ballē.

Daini Derkevicu uzklaušija Diāna Siliņa

mas līdz šlagerim un rokdziesmai. Spilveni ir vai visās krāsās, izšūti, izcaktoti, izvilkti, uzbužināti, noapaļoti.

Augusta sākumā, piedaloties starptautiskajā šaha festivālā Liepājā, mitinājāties pie mākslinieka Ul-da Baltuta, kas līdztekus rokdziedātājam Igo ir *Bilžu* idejas tēvs. Iegādājāties vēsturiskā brīdī — mākslinieks tikko kā bija darinājis 21. *Bilžu* logo. Tā centrālais tēls ir karote, kas reizē uzlūkojama kā ģitāra. Tas nozīmē, ka pēc dažiem gadiem Dundagā varētu sagaidīt izstādi — dažāda lieluma, formas un visvisādi apdarinātas ģitārkarotes.

Alnis Auziņš

vēku atveidu (Elma Zadiņa). Vairāki apmeklētāji interesējušies par iespējām darbus iegādāties. Patīkami redzēt cildinošos vārdus atsauksmju grāmatā, tostarp arī pils apmeklētāju — ārzemnieku — ierakstus vācu, spāņu, zviedru un itāļu valodā.

Laimoņa Bokuma darbi vispirms kuplināja Dundagas svētkus, un ideja izmantot vietējā mākslinieka veikumu dzima pils darbiniecēm. Šī ir Bokuma kunga pirmā plašākā izstāde, un mūsu kultūras darba rīkotājam radusies nākamā ierosme — piedāvāt šo izstādi ar citviet Talsu rajonā.

Alnis Auziņš

de, paceļot 50 x 24 kg svaru bumbu. Bumbiņas mešanā mērķī visprecīzākie bija Agris Libreihis no z/s *Alksbirzes* un Ingus Eizenbergs no SIA *Tonuss un partneri*. Sievietēm precīzākā bija Inga Krūmiņa no PLPKS *Dundaga*. Viņa arī palīdzēja savai komandai izcīnīt 1. vietu mešanā mērķī. Smaguma nešanā visātrāk distanci veica Raimonds Eizenbergs no pašvaldības komandas, kopā ar Uģi Dišleru izcīnot šajā disciplīnā pagastam 1. vietu.

Piecu gadu jubilejas sacensībām pagasta vadība bija sarūpējusi īpašas balvas kā vīriešiem, tā sievietēm. Sīvā cīņā ar Sanitu Kalmani balvu ieguva Ināra Kuriļina, bet vīriešiem pārliecinoši uzvarēja Ingus Eizenbergs.

Noslēgumā komandas saņēma balvas, veicināšanas balvas un diplomus, kā arī vēlējumus veiksmīgi piedalīties nākamajās sacensībās.

Edvīns Klēvers, sporta organizators

Dundadznieks dundadzniekiem

19.VIII parka estrādē Dundagas publiku, pārsvarā jauniešus, ar balādēm priecēja dziedātājs Mozis.

Ar šādu skatuves vārdu dziedāja bijušais dundadznieks Mareks. Uzstāšanās dzimtajā pusē izdevās, par ko liecināja apmēram divsimt skatītāju atsauce. Īpaši jāizceļ veltījums mammām. Piekrišanu guva arī karaoke un diskotēka. Dundadzniekiem patīk brīvā gaisotnē izdziedāties.

Smaida Šnikvalde

Septembrī pagastnamā

- IX plkst. 14.00 Vides aizsardzības un pagasta attīstības komiteja.
- IX plkst.14.00 Izglītības, kultūras un sporta komiteja.
- IX plkst. 14.00 Veselības aizsardzības un sociālās palīdzības komiteja.
- IX plkst.14.00 Finanšu komiteja.
- IX plkst. 14.00 padomes sēde.

Lai dzīvo ķīnieši!

Vecākā māsa

Diena bija padēvusies saulaina. Sulīgais zaļums priecēja acis un sirdi. Nebēdnis Pavasaris caur spraugu mašīnas logā ar garu un trokšņainu ieelpu rāva laukā iekarsušo gaisu, piekrotot klāt arī nopietnās domas par ieplānotajiem darbiem. Prāts steidza kalkulēt sekundes un minūtes, lai mūžīgās nevalas ātrvilcienā atrastu brīvu vietīņu restorānvagona šaurībā. Pietiktu pat ar stāvvietu — Tīnai un man...

— Cik daudz laika tev vajadzēs? — pievērsos blakus sēdošajai māšelei.

— Nu, man vajadzētu izrunāties ar veikala meitenēm, pēc tam jāieiet ieņēmumu dienestā uz konsultāciju, un vēl man vajadzētu satikties ar Ritu...

— Būs pats pusdienlaika sākums, kad iebrauksim. *Baltajā mājā* neviena nebūs...

— Atpakaļ jau es varu braukt arī ar autobusu...

To man tikai vajadzēja. Varēja gadīties, ka Tīna būs aizņemta un nāksies pagaidīt. Baigi gribējās kaut pāris teikumu pārmiņ pie kafijas vai tējas tases.

Vāveres ritenis griezās pilnā sparā: kursēju iekšā — ārā ar pievesto precī, atbildēju uz veikala vadītājas jautājumiem, pētīju pasūtījuma sarakstu, pārlūkoju un summēju iepriekšējā dienā ietirgoto naudu, vēlreiz galvā apsvēru darāmo darbu secību (ja ilgi kavēšos, Tīnu varēju arī nesastapt — bija gadījumi, kad pēcpusdienā viņa devās darīšanās ārpus bāzes)...

Veikaliņš bija uzcelts blakus autobusu stāvvietai, tādēļ gandrīz vienmēr šeit grozījās cilvēki. Zem plašās nojumes bija ērti patverties no lietus, no karstās saules stariem vai vienkārši atpūsties uz soliņiem veikala galos. Biju iemanījies gaidītājus redzēt un vienlaikus arī nemanīt, tādēļ uz soliņa sēdošās divas sirmgalves piefiksēju un tūlīt arī aizmirsu.

— Mīļo cilvēk, palīdziet!... — kā tāla atbalss līdz apziņai nonāca nedroša sievietes balss. Kaut kur lūda palīdzību. Tā noteikti bija kāda no parastajām paunu sieviņu problēmām — vai nu iepirkuma tīkliņš nebija novaldāms, vai kāds nepaklausīgs nesamais jāpārsien rūpīgāk. Paunu sieviņas pie manis ar saviem lūgumiem negriezās. Mans darba temps vienmēr bija kā netuvošanās brīdinājums — laika man nav un savu problēmu pietiek pašam. Gaidītāju savstarpējās replikās patiesībā man pat nevajadzētu klausīties, ja vien ausīm nebūtu ieradums vākt visas skaņas un trokšņus bez šķirošanas...

— Mīļo, cilvēk, palīdziet man! Manai māšai slikti! — vēlreiz atskanēja tā pati balss.

Tantiņas! Attaļos, ka bija taču pusdienlaiks ar divu stundu pārtraukumu autobusu kustības grafikā, un citu pasažieru šeit nevarēja būt... Nu, ko ta' viņām vajag?

Tuvāk sēdošā sirmgalve bija saļimusi blakus sēdētājas klēpī, roka nedabīgi nokarājās lejup. Aptvērusi saļimušo augumu, izmisusi večiņa lūkojās uz mani kā vienīgo glābiņu.

— Viņai palika slikti... — kā taisnodamās paskaidroja večiņa.

— Eu, cilvēkam slikti! Atnāciet kāds palīgā! — iekliedzu noliktavas durvīs un steidzos pie tantiņām.

Deguns uztvēra nabadzības, zaļu un vecuma smaku. Ak Dievs, cik viņas bija vecas! Ar šausmām aptvēru, cik niecīgas bija manas zināšanas pirmās palīdzības sniegšanā. Piedēvējām tas mazumiņš, ko zināju, šķita derīgs tikai jauniem, spēcīgiem cilvēkiem ar veselīgu miesas būvi. *Noģibis cilvēks jānogulda uz līdzenas virsmas, jāatpūšas uz jāpalaiz vaļīgāk viss, kas traucē asinsritei...* Satvēris tantiņas kājas, uzmanī-

gi uzcēlu uz soliņa. Apvēlu uz muguras lēngano ķermeni. Nekā apzīmiegtā večiņai nebija. Gaiša vasaras kleitiņa — ķitelis ar nenosakāmas krāsas punktiņiem — tik daudz reižu mazgāta, tik ilgi valkāta, tik izbalējusi. Virsū uzvilka salāpīta vilnas jaka. Paraustīju vienā, otrā vietā — par pārāk cieši apzīmaugtām šīs drānas nevarēja nosaukt. Blakus sēdošā vēroja mani un vāca guļošās nepaklausīgo roku, kas vienā laidā slidēja zemē no sola.

Ko tālāk? Domas drudžaini šaudījās, meklējot kādu risinājumu... *Sirds apstāšanās gadījumā ieteicama sirds masāža...* Bet, ja nu ribas neiztur?

Rāpoju uz ceļiem gar nekustīgo augumu, piekārtu kājas, drēbes un nezināju, kur likt savas acis — blakus sēdošā joprojām gaidīja no manis noteiktu un drošu rīcību.

— Ātri! Zvaniet taču *ātrajiem*! — dusmīgi uzkliežu durvīs sastingušajām darbiniecēm, kuras ieplestām acīm lūkojās uz notiekošo.

Redzot manu apjukumu un bezpalīdzību, klāt pienāca māšele. Brīdi svārstījies, viņa apsēdās uz soliņa guļošās kājgalī un apņēmīgi sāka rīkoties. Novilkta sirmgalvei sandales un ļoti rūpīgi — vienu otrai blakus — nolika zem sola. Tad sāka vilkt nost vienkāršo kokvilnas zeķi, kas ar parastās bikšu gumijas saiti bija nostiprināta nedaudz virs ceļgala.

— Ko tu taisies darīt? — pārsteigts jautāju.

— Mani puikas skatījās kaut kādu ķīniešu filmu, un tur bija tāda vieta, kad galveno varoni atgriez pie samaņas, uzspiežot uz noteiktiem punktiem kāju pēdās...

Lai arī māsas rīcība likās dīvaina, tā tomēr bija palīdzība. Večiņa par katru cenu bija jānotur pie dzīvības, līdz ierodas *ātrie*. Ja viņi konstatēs, ka šeit guļ no vecuma mirusi pensionāre, tad varēja gadīties, ka tantiņa tiks atstāta. *Ātrajiem* bija jāpalīdz dzīviem cilvēkiem, nevis jāvāc mironi uz ielām... Kāds dienests savāc mironus? Apbedīšanas? Taču nē. Ugunsdzēsēji?... Ārzmēs ugunsdzēsējiem zvana par visdažādākajām ķibelēm. Pat kaķus ceļot no kokiem zemē... Diez vai viņi atsauksies — pārāk vienkāršs gadījums. Cita lieta, ja tantuks būtu kanalizācijas akā iekritis... Nē! Večiņas nāvi nedrīkstēja pieļaut! Jāsavācas un kaut kas jādara...

— Māsiņ! Māsiņ, neaizej! — plaukstās saņēmusi guļošās galvu, lūdzās sirmgalve.

Guļošā neizrādīja nekādu dzīvības pazīmi. Likās, pat neelpoja...

Bet vai vispār bija jēga sirds un pēdu masāžai, ja pienācis laiks nomirt — bija taču tik karsts pavasaris... visistākais «piečuku laiks»...

Sākot no astotās klases, biju iekļauts saīsinātajā orķestra sastāvā, kas skolotāja Ābola vadībā piepelnījās ar spēlēšanu bērēs. Pieprasījums bija tik liels, ka bieži vien bēru dienu un izvadīšanas laiku pieskaņoja muzikantu iespējām, — visi gribēja *aiziet*, ragu mūzikai skanot. *Koka rubļi* bērēm bija nolikti ikvienam pensionāram. Pēc bērēm mēs katrs saņēmām piecus. «Kā rumpis, tā piečuks!» — dižojāmies citu puiku priekšā. Tādās halitūrās ātri vien kļuva diezādains. Mēs bijām jauni un pietiekami bezkaunīgi. Stīvās izvadīšanas procesijas bija tik vienveidīgas un garlaicīgas, ka meklējām mazāko iegāni, lai pazīngotos. Jo stingrākos grožos mūs centās saņemt skolotājs, enerģiski iebukņjot vainīgo, jo smieklīgākās grimasēs savilkās mūsu gīmji, — nebija viegli novaldīt smieklus brīdī, kad tie jau laužās ārā. Labi, ka vienmēr stāvējām nostāķ no sērojošajiem pavadītājiem, citādi mūsu nenopietnības dēļ skolo-

tājam sanāktu lieli nesmukumi. Karstos pavasaros vecīši krita kā mušas...

Kaut tik nu sirds nebūtu apstājusies!

Aptvēris guļošās delmu, centos saustīt pulsu. Bezcerīgi. Pieliku divus pirkstus pie kakla artērijas... Kaut kas tur it kā pulsēja. Bet varbūt tie bija manis paša sirdspuksti, kas no uztraukuma atbalsojās pirkstu galos?!

Valdgailes pagasta vidējās paaudzes deju kolektīvā *Māra* puse dalībnieku ir duņdžiņi. Pērn dancotāju aizrautībai vairākkārt aplaudējām arī mēs. Šovasar *Laumu* dabas parkā *Māras* meitas un puīši nosvinēja kolektīva piecu gadu jubileju, kopā ar draugiem dancojot, priecējot publiku un mīlojoties ar divos milzu grāpjos izvārtu zupu.

Lai mūsējos biežāk redzam Dundagā!

Ne par ko vairs nebiju drošs. Pacēlu uz augšu sirmgalves acs plakstiņu un ielūkojos acī. Kļuva neomulīgi. Nekad nebiju skatījies miruša cilvēka acīs, bet man likās, ka tieši tāds — nekuriens — vērst skatiens — ir mironim... *Mīrušam cilvēkam acs zīlītes nereaģējo uz gaismas un tumsas maiņu...* Pietuvināju un attālināju plaukstu, vērojot, vai acs zīlītē notiek kādas izmaiņas...

— Viņi prasa, kas cietušajai kaiš? — noliktavas durvīs bija iestājusies veikala vadītāja.

— Kas prasa? Viņa taču ir bezsamaņā! — biju pārsteigts par tik mulķīgu jautājumu.

— *Ātrie* pirms izbraukšanas grib zināt, — vadītāja paskaidroja tādā tonī, ka kļuva skaidrs — *ātrie* ātrāk nekustēsies, kamēr nedzirdēs diagnozi.

Kaut kāds idiotisms! Kā viņa mani kaitināja! Mani aizskāra pilnīgi viss: perfektā frizūra, labi koptie naziņi, nevainojamais kostīms, stulbais tonis, kādā tika pieprasīta diagnoze, ziņkari augstprātīgais skatiens, ar kādu viņa no augšas nolūkojās uz mūsu pūliņiem atdzīvīnāt nabaga večiņu... Sa-gribējās klūt rupjam un pasūtīt viņu par šo netaisnīgo vienaldzību, par idiotisko prasību, par to, ka es te rāpoju uz ceļiem, kamēr viņa stāvēja un gaidīja no manis neiespējamo... Taču nedrīkstēja.

— Vai jūsu māsai kaut kas kaitēja? — vērsos pie sēdošās.

Neizpratnes pilnu skatienu uzrunātā lūkojās mani.

— No kā viņai kļuva slikti? Vai viņa ar kaut ko slimoja?

— Viņa bija sagurusi. Viņai gribējās apstēties, — uzrunātā laipni paskaidroja un aplusa. Viņa raudzījās mani kā brīnoties — kā gan es nesaprotu tik vienkāršas lietas.

— Pasaki, ka veta tantiņa noģibusī un guļ bez samaņas, — lēni, mierīgi, knapi valdoties un cik vien iespējams skaidri runāju, pievērsies vadītājai.

Biju tuvu izmisumam no neizprotamās attieksmes, no bezspēcības kaut ko grozīt bezcerīgajā situācijā. Trakākais, ka *ātrie* vēl nebija pat izbraukuši. Nejedzīgi aizritēja dārgās minūtes... Nolādētais pusdienlaiks!

Apbrīnojami, bet māšele nebija zaudējusi cīņas sparū un turpināja apstrādāt guļošās pēdas, ik pa laikam nomainot kājas. Es vairs neticēju, ka

— Nē, nē, tikai necelieties! Labāk guliet! — steidzos iejaukties, pamanījis nemierīgu sarosišanos. — Nekādu strauju kustību!...

Māšele rūpīgi stūma atpakaļ zeķes sirmgalves bālajās kājās, pie noliktavas durvīm sačukstējās ziņkārās pārdevējas, uz ielas strauji bremzēja ātrās palīdzības mašīna, bet man pa visu

uz dullo, nezinot vajadzīgos punktus, kaut kas varētu izdoties. Viena lieta bija pēdu jutīgums galvenajam varonim ķīniešu bojevīk, pavisam kas cits — uz ielas mirstošai večiņai.

— Māsiņ! Māsiņ, atjēdzies! — sapratusi, ka stāvoklis kļuvis pavisam nopietns, tantuks ar dūrīti bikstīja guļošajai sānos. Tas izskatījās tik vientiesīgi, tik mulķīgi un nevajadzīgi.

— Māsiņ, atjēdzies taču!...

Dīvainas sajūtas pārņēma, dzirdot šādu uzrunu. Sasniegt tādu vecumu un nepieņemt, ka dzīve nodzīvota...

Tas, ka bezsamaņā guļošā ir vecākā no māsām, bija redzams no retajām matu šķipsnām. Sēdošajai to bija krietni vairāk, lai gan arī viņas sirmie mati bija plāni, plāni. Jaunākā no māsām ļoti līdzinājās Vēsmas vecmāmuļai, kurai nosvinējām 87. gadskārtu. Tāpat vecākajai jau bija visi 90... Dīvaini. Nevienai no večiņām nebija lakata ap galvu... Tā jau varēja saules dūrienu dabūt!... Simts punktu, ka večiņai saules ir ticis par daudz! Nu kur tik vieglprātīgi varēja rīkoties — doties karstā pavasara saulē bez lakatiņa galvā!? Taisni kā tādi mazi bērni, kas aizmukuši no mājām... Un ja viņa būs beigta, man vēl būs mironis jāvēķē... nemaz nerunājot par antireklāmu, kas tagad tiks veikalam... Šitā sačakarēt tik foršu dienu!... Kāds nelaibais viņas dzina šurp?!

— ...hhhruoā... — negaidīti iegārdzās guļošā.

— Eu! Laikam būs trāpīts! — pārsteigts iesaucos.

Māšele arī bija sapratusi un divtik sparīgi turpināja apstrādāt guļošās pēdu. Pēc pāris saspringtām gaidīšanas minūtēm acis atvērās.

— Māsiņ! Māsiņ!... Kas ar tevi notika? — skatoties māsas sejā, sirmgalve priecājās caur asarām. Guļošā neizpratnē mirkšķināja acis, cenšoties saprast notiekošo.

ģīmi bija izplūdis milzīgi plats smaids. Nu, re! Un es vēl neticēju māšelei...

2004. g. X — 2006. g. VIII

V. U.

Pilri, Attīstības nodaļā,
14. IX plkst. 10.00
Valsts ieņēmumu dienesta
konsultāciju diena.

Inta Čodera (1932)
Aivars Tukišs (1957)
Vēra Kardele (1931)
Vilma Beidiņa (1924)
Imants Bērziņš (1931)
Uldis Mozgis (1962)
Guntars Bumbiers (1972)
Kaspars Enzels (1975)

«Dundadznieks» Nr. 7 (53)
2006. gada jūlijs/avgusts.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 1-3237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērzkalsns, Sandra Dadze, Anda Felša, Uldis Katlars, Gunārs Laicāns, Velta Metene, Aivars Miška.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegušā amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējama. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.

Metiens: 550 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize